

TUKEDI

Ulimu wa Tukedi

1 Tukedi ta Solomona, on'a Davidi, khum'ekanga ka Isariyele: 2 Dia antu nimbitela yimba ndu wetshelu, Mana aui wa yimba fundu, 3 Mbetshama lu yimba y'uluwany, Lu akambu w'ololo, w'usimbwi, ndu waha la shonodi; 4 Dia mbisha antu k'antu ewu, Ndu dongolongo yimba la ewu, 5 Ndu pami ka yimba mpukama, la mpama lu wekelu, Dia one leli tshundju akundja ewu, 6 Dia nimbitela yukedi la kitshimudi, Aui w'akanga a yimba ndu wako awo. 7 Woma wa Latuyalaka mbeli etatelu ka yimba. Keli akanga a dinginya watutunaka yimba la wetshelu.

Yimba Mbewulaka Antu

8 On'ami, ulungi wetshelu wa sho, Tutunaki alaku wa nyo. 9 Wetshelu ako mbayuyala uku dembo dia kusu dia ngandji l'ote aye, Ndu uku elengalenga ka molola lu kingu kaye. 10 On'ami, naka antu wa kolo wayukonga, Tetawoki. 11 Naka vo wayukutela vati: Yeti tutshu, tutukungi antu dia mbadiaka, Tambi one laha la unungu djunga wamamba; 12 Tâmene esudia wasena, uku atomenaka udimu antu, Vo tshe etundu etu, uku wane watuwuhuluyaka utsha lu Dihuli di'Edu; 13 Shu tayutana wehu tshe wa diango di'ushinga a wulu, Tayuludia mvudu yasu la diango dia lohotosa; 14 Uyalu l'ului asu, Ku diango diasu tshe diayuyala usanga, 15 On'ami, tokendakendaki kame la wo lu mbuka. Usike lukulu laye uma lu mbuka kawo, 16 Ne dia ekulu awo watulawoka utsha lu kolo, Watusamanyaka dia ntutundja dikila. 17 Mete, wamamba mbatuwambaka otei La ntundu ka fudu. 18 Wane watotokiyaka waku wuto la wo, Watambaka nyumu yawo tulunga. 19 Osoku mbeli etshelu k'untu tshe leli la lukaki, Etshelu kako katulanyaka lumu la kanga to. 20 Yimba yatulelaka lu esese, Yatuhangohangoka lu aseke. 21 Yo yatulelaka lu ahuli watusanganaka antu, Yatuhangohangoka lu eotwelu k'usumba ati: 22 Nyu tuleli, etena kakona kayunyukimo

nanga akambu wa djeli? Etena kakona kayukimo amonyodi ndjanganjanyanya lu akambu wa dionyo? Etena kakona kayukimo dipoka ntuna akambu wa yimba? 23 Ukadimo lu changuhangu ami! Enda, dimi layukutshulwela yimba yami, Layukulimbitchiya aui ami. 24 Dimi lakanyeti keli nyu nyakatuni; Dimi lakasimbula lunya lami, ku nduku untu aketawo. 25 Keli nyu kumbeya daku diami tshe, Ndu nduku untu aketawo luhangu lami. 26 Ndu dimi layukola lu lushi laye l'asui. Dimi layukosoka lam'ayuyuka woma. 27 Lam'ayuya woma a wuki le ye uku ngimbi, Lam'ayunyudinga elanyelu uku punganendji, Ndu lam'ayuya fono la asui le nyu. 28 Vo wayumbeta, ku dimi haluwaetawo; Wayunyanga wulu, ku hawomena. 29 Vo wakatuni yimba, Konsonola dia mbuka Latuyalaka woma. 30 Vo kunanga aui ami, Wakonyola luhangu lami. 31 Osoku mbayuwole elua w'etsha awo, Mbayuwulutshama la tukanyi tawo hita. 32 Ne dia lunyu la tuleli layâdiaka. La utshatsha wa dipoka wayâlanya. 33 Keli untu layumbukela, ayushikikala, Ayutshikala la ki, aha mbuka nduku kolo woma.

Difutu Dia Eyangelu Ka Yimba

2 On'ami, naka we ayulunga aui ami, Ndu ayulama elembe ami; 2 Naka we ayuhuke tui lu yimba, Ndu ayediya utema aye lu ewu, 3 Ee, lam'ayuyulelela yimba, Ndu lam'ayuyuwelela ewu; 4 Naka we ayukiyanga uku fesa, Ndu ayukiyanga wulu uku eumbelu kushami, 5 Ku we ayulimbitela woma wa Latuyalaka, Ayukundja yimba ya Unyashungu. 6 Latuyalaka atushaka antu yimba. Yimba la ewu watutumbaka uma l'unyo andi. 7 Ndi atumbelaka antu w'ololo yimba. Ndi keli engawu ka wane watokendakendaka lu akambu w'usimbwi, 8 Dia ndi nama mbuka ya sambu k'ololo La mumbela ekilami andi mbuka. 9 Ku we ayulimbitela ololo, uluwanyi, La sambu k'ololo, mbuka tshe keli ololo, 10 Ne dia yimba yayoto l'utema

aye, La ewu ayongenyananya lumu laye. 11 Ewu kayukulama. Yimba yayukumba, 12 Dia nkuhandja uma lu mbuka ka kolo, Uma le antu watoteketaka akambu wa kolo, 13 Watosekaka mbuka y'usimbwi, Dia nkendakenda lu mbuka ya udjima; 14 Watongenangenaka dia ntsha kolo, Watuyalaka la ongenongeno lu kolo; 15 Antu watengengoka lu mbuka yawo, Watunganelaka lu etsha awo. 16 We ayushimbamela uma le umuntu lakashisha, Uma le umuntu kanga luseka la aui andi w'oselo. 17 Ndi amboseka ongenyi andi a pami wa lu nshi ya dikenda, Ambuhela daka dia Unyashungu andi. 18 Luudu landi lambengama utsha lu nyoi, La tuwuka tandi tambelela utsha le wavo. 19 Nduku otoi a wane watutshokaka le ndi layũkalula ntu, Nduku omotshi l'atei awo ayutana tuwuka ta lumu. 20 Okone we ayokendakendaka lu mbuka k'antu w'ololo, Ndu ayulamaka tuwuka l'antu w'usimbwi. 21 Antu w'uluwanyi wayukita kete, Antu w'usimbwi wayutshikala loko. 22 Keli antu wa kolo wayunyema uma la kete, Akanga w'ukadi wayukhundwama uma loko.

Alaku wa Ndjala la Ukityania

3 On'ami, tuhelaki wetshelu ami, Utem'aye alamaki elembe ami, 2 Ne dia vo mbayukufudiya Nshi, la deku dia lumu laye. 3 Mete la kolamelu tawumoki uma le ye, Uwakeleki lu kingu kaye, uwafundi l'utema aye. 4 Ku we ayukundja kenemo la lukumu l'ololo Lu ashu wa Unyashungu ndu w'antu. 5 Ekamaki Latuyalaka l'utema aye tshe, Tekamaki yimba yaye hita. 6 Uwetawoki lu akambu aye tshe, Ku ndi ayukolongoswela mbuka yaye. 7 Tuyalaki kanga yimba lu ashu aye weme: Uki Latuyalaka woma, umo uma lu kolo. 8 Dikambu ne diayuyala ekonwelo k'emunyi aye, Ndu ekikitshelu ka weka aye. 9 Olemia Latuyalaka la ekundji aye, La elonga w'uma lu dikambu diaye tshe. 10 Ku apenge aye wayululanelaka la diango, Ndu mbaka yaye yayutshulutshuloka la wanu w'uyuyu. 11 On'ami, tonyolaki ekiyelu ka Latuyalaka, Tuhekoki luhangu landi; 12 Ne dia Latuyalaka atuhangwelaka one lukandi ngandji, Uku atuhangwelaka shi ona lalangandi. 13 Untu lambukundja yimba, eli la ongenongeno, Ndu untu lambuyala la ewu. 14 Ekundjelu ka yimba ndeka ka fesa ololo, Ndu waho ayo ndeka wa paunyi ka lutshula. 15 Yo ndeka ave w'ushinga a wulu

dimena, Yo ndeka diango tshe diukukiye nanga ushingana wulu. 16 Lu lunya layo la lu pami keli efula ka nshi ya lumu; Ndu lu lunya layo la lomoso keli ekundji la lutumbu. 17 Mbuka yayo, yeli mbuka y'ongenongeno, Ndu tuwuka tayo teli ki. 18 Yo yeli utamba a lumu le wane watuyekamaka. Untu tshe latutshikalaka la yo, watuwetaka vati: Kanga ongenongeno. 19 Uma lu yimba, mbakatungi Latuyalaka kete; Ndu uma l'ewu, mbakandashikike ulungu. 20 Uma lu yimba yandi, mbakandatedia ehongo. Ndu mbakallosha wangi lopopo. 21 On'ami, ulami yimba la ewu, Tawumoki lu ashu aye. 22 Vo wayuyala lumu l'utema aye, La elengalenga lu kingu kaye. 23 Ku we ayokendakenda la ki lu mbuka kaye, La lukulu laye halutakana, 24 Lam'ayuyetama, we huka woma, Ee, we ayetama, ku djo yaye yayuyala olo utu. 25 Tukaki woma kuyanga dikambu dia woma mbuyi shashimuya, Kuyanga elanyelu kuyi uma le antu wa kolo, 26 Ne dia Latuyalaka keli ekamelu kaye, Ndi ayulama lukulu laye aha lo mundama. 27 Tuyalaki la unyishi a diango di'ololo le wane wukuki dilungula Lam'eye la wulu wa mbashadio. 28 Lam'eye la diango diku l'anya, tutelaki unyaye wati: Utukutsho, kuyi, kandjukusha lui. 29 Tukanaki yimba dia ntshela unyaye kolo Lam'udjashindi ki lasuki la ye. 30 Tudjaki la unyaye tamu udjadia Lam'ahandakutshedi kolo. 31 Tokomiyaki kanga ngala, Tosonolaki ditshelu diandi, kuyanga otoi, 32 Ne dia Latuyalaka atukaka antu wa kolo wononyi, Keli ndi eli ongenyi w'antu w'usimbwi. 33 Latuyalaka atudjaka luudu l'antu a kolo mananu, Keli atotshokolaka luudu l'antu w'ololo. 34 Ndi atosokaka asokanyi, Keli ndi atuhumuyaka akanga a ndjakitshakitsha lukulu l'olo. 35 Akanga a yimba wayukita lutumbu, Keli sangu dia akanga a dinginya dieko sonyi.

Waho wa Yimba

4 An'ami, nyulungi wetshelu wa shenyu, Nyuhukami dia nimbetela yimba, 2 Dimi latunyetshaka wetshelu w'ololo, Tanyosekaki alaku ami. 3 Lam'akimi ona pami le papa, Dimi laki on'etoi, lakalangemaka le nyomi. 4 Papa akambetshaka, akamvutelaka ati: Utema aye akimelaki aui ami; Ulamaki elembe ami, ku we ayulumba. 5 Uyali la yimba, uyali la ewu, Tuhelaki aui w'uma l'unyo ami, kuyanga mangana uma le wo. 6 Tosekaki yimba, ku yo yayukulama: Uyilami, ku yo yayukumbaka. 7 Yimba

mbeli dikambu diuleki. Okone uyali la yimba La diku dia diango tshe dia kundja, ukundja ewu. 8 Olemia yimba, ku yo yayukedia; Lam'ayuyiyikhumbatela, yo yayukutungela lutumbu. 9 Yo yayu-kahe elengalenga ka dimena l'ote aye, Yayukulimbe dembo dia kusu dia dimena. 10 On'ami, ulungi, uki aui ami, Ku nshi ya lumu laye yayuyala efula. 11 Dimi latukenyaka mbuka ka yimba Latukolombolaka lu mbuka y'usumbwi. 12 Lam'atayatshu, lukulu laye halushimbama; Naka we ayulawo, lukulu laye halutakana. 13 Ukimelaki wetshelu one ololo, tükimaki; Ülamaki, ne dia vo mbeli lumu laye. 14 Totoki lu mbuka k'akanga a kolo, Tokendakendaki lu mbuka k'antu wa kolo. 15 Ewo mbuka kako, tetaki loko; Ukadimo uma loko, eti leke lukina. 16 Vo hawutulalaka djo, tshikima wambutatshi kolo; Djo yatumoka lu ashu awo, edja ndu wambutakanya untu omotshi. 17 Vo watolekaka ma di'akambu wa kolo, Watonokaka wanu wa djawudi. 18 Keli mbuka k'untu ololo keli uku usasi w'ehutwelu k'unya, Watufulanelaka edja ndu w'unya l'atei ote. 19 Mbuka k'antu wa kolo keli uku udjima; Vo hawutulimbitelaka kene katatakanyaka. 20 On'ami, ulungi aui ami, Uhuke tui lu akambu watami. 21 Tawumoki uma lu ashu aye; Álamaki k'esi utema aye. 22 Vo weli lumu le wane watuwashulaka, Ndu ekonwelo lu emunyi awo tshe. 23 Okolamelaki nama utema aye l'eteti, Ne dia uma loko katutumbaka teko dia lumu. 24 Unya aui w'eyokayoka uma lu unyo aye, Ndu aui wa wendjudi uma l'elomo aye. 25 Ashu aye wendaki utsha la ntundu, Ndu toki yaye yasimbo too. 26 Ushishimi mbuka ololo ka we mbeta, Ku akambu aye tshe wayushikikala. 27 Tetolaki lu lunya la lu pami kuyanga la lomoso: Unya lukulu laye uma lu kolo.

***Dia Mbewula Apami Waha
la Ndjakimelu lu Akambu wa Dimba***

5 On'ami, ulungi yimba yami, Uhuke tui lu ewu kami, 2 Dia we namaka ewu, La dia elomo aye nama yimba, 3 Ne dia elomo wa umuntu akana watokediaka usanga, Lulimi landi ndeka iso oselo. 4 Keli l'ekumelu, ndi ndjalaka ululu uku kundju, Ndu uku yombo ya pemo wedi chendi. 5 Ekulu andi watuhuloka utsha lu nyoi, Wanya andi watukumaka lu Dihuli di'Edu. 6 Osoku mbahandatani mbuka ka lumu k'usimbwi. Mbuka yandi yeko wengenge, ku ndi heyi

dikambu diako. 7 Kakiane, on'ami, umbukeli! Tutunaki aui wakutelami. 8 Anganya mbuka kaye etali uma le ndi. Tusukanaki la suku dia luudu landi, 9 Utukukimo nemo diaye le akina, La deku diaye le akanga w'esihi. 10 Asi wedja watukuluta la ekundji aye, La tumu yaye yatukuyala lu luudu lakana. 11 We utukuyukhuma akhumu l'ekumelu kaye, Lam'ayutshumbama emunyi aye la dimba diaye. 12 Ku we mvuta wati: Dimi lakahetshaka wetshelu. Utema ami akatunaka luhangu. 13 Dimi kununga aui w'embetsha ami, Kuyanga mpuke tui le wane wakambetshaka. 14 Dimi laki lasuki la mboto lu kolo tshe, L'atei a wudja ndu l'atei a lusanganya. 15 Onokaki ashi uma l'ushima aye, La ashi wakela uma l'eteko kaye hita. 16 Ololo mbeko, dia teko diaye di'ashi nyangana la ahuli akina, La ekedi aye w'ashi nkela lu esese? 17 Teko diako diayali dikambu diaye weme, Aha dia angenangenda wudjashi la ye. 18 Eteko kaye atshokwami, Wadeye l'umaka nshi yaye y'olongo a pami, ayali ongenongeno aye. 19 Ndi eli uku wadi a peli l'ololo, la wadi a lufumbo la dimena: Awele andi wakongenyangenyaki nshi tshe. Ulutshamaki la ngandji kandi nshi tshe. 20 On'ami, ukundi ahumbaye ndutshama la ngandji ka umuntu a kana, La nkhumbatela tulu ka umuntu kanga luseka? 21 Ne dia mbuka y'untu yeko la ntundu ka Latuyalaka, Ndi atendaka mbuka yandi tshe. 22 Untu a kolo ayundama lu kolo yandi hita. Ayukimame l'ekodi wa kolo kandi. 23 Ndi ayuvo ne dia uhumba wa wetshelu, Ayunganela ne dia wuki wa djeli yandi.

Dia Mbewo Shuwasuwa la Kashi

6 On'ami, naka we akayala usungi le usukanyi aye, Naka we akayakimo lu anya w'ongendangenda; 2 Naka we akatali lu aui w'elomo aye, Akandama lu aui w'uma l'unyo aye, 3 On'ami, utshi okone dia ndjashimbela, Ne dia we akoto lu anya wa unyaye, Tshoka, tükhusameli, utösengenge. 4 Tuladiaki ashu aye, Kuyanga tokokadia toki yaye. 5 Uhangiso uku atuhangisoka mbuluku lu anya wa minginga, Uku atuhangisoka fudu lu anya w'umabi. 6 We kanga nende, utshu le tonona, Kutendi ditshelu diato, ku we ayuyala la yimba. 7 To kema la uwandji, Umendji, kana umbuledi. 8 To tatumbaka mbu ya nde yato lu nshi y'owo, Tatusanganyaka mbu ya nde yato lu nshi ya dinela. 9 We kanga nende, edja ndu kaandi ayuyukimo ndala djo? Etena kakona

kayuyemo uma lu djo yaye? 10 Yema ya djo, yema y'otokokalu, Yema ya nkoma anya dia mumuya, 11 Ku wula ayukukashimula uku uvi, Ndu uhumba aye uku untu leli lu ta. 12 Untu anyanya, kanga kolo, Atekekoka, atutaka aui wa kolo. 13 Ndi atumamiyaka ashu, atusanyaka l'ekulu, Atutshaka tulimbitelu la pita. 14 Kolo katuyalaka l'utema andi. Ndi atukanaka tena tshe dia ntshela antu kolo, Atutungaka lundju. 15 Okone ekwelo kandi kayuyala esadi. Ndi ayuhimbwama shashimuya, ku ndi hokono. 16 Akambu asamalu weko, watuhetshaka Latuyalaka, Ku esambeli mbatundengaka diengekhu: 17 Ashu wa lahi, lulimi la kashi, Anya watutundjaka dikila diaha la unungu, 18 Utema watusanguyaka sangweyu dia kolo, Ekulu watusamanyaka utsha lu kolo, 19 Omenyi a kashi, latutaka akambu wa kashi, Ndu one latutungaka lundju l'atei anangu.

Dia Mbewo Munanyi

20 On'ami, ulamaki elembe wa sho, Tukadjaki wetshelu wa nyo. 21 Uweumbaki l'utema aye tena tshe, Ekeleki lu kingu kaye. 22 Lam'ayuyokendakendaka, vo wayukolombola; Lam'ayuyetama, vo wayukulama, Ndu lam'ayuyeto, vo wayusawula la ye. 23 Olembe awo eli tala, la wetshelu awo eli usasi, Luhangu l'ekiyelu eli mbuka ka lumu; 24 Dia nkulama uma le umuntu a kolo, Ee, uma l'ai w'oselo wa umuntu uku kanga luseka. 25 Tōkomiyaki l'utema aye ne dia dimena diandi, Tolembiamaki uma l'ehohiyelo kandi k'ashu. 26 Le umuntu kanga munanyi, pami atukesamaka la ukama wa ma. Keli umuntu kanga luseka atambaka lumu l'ushinga a wulu la pami djunga. 27 Untu mbeyaka nkitsha dja lu tulu kandi, Ku ahondo andi hawutundo lumbi uka? 28 Untu mbeyaka nkendakenda ladiku dia akalanga wa dja, Ku ekulu andi hawulungula? 29 Osoku mbatuyalaka untu luna wadi a unyandi. Untu tshe lawunanda, huhanda unungu. 30 Antu hawuyindja uvi, kuyanga ndi ayuva Dia nshidiya ndjala kandi. 31 Naka wayuwunda, ndi ayufuta engo keku tena esambeli, Ayukimo diango tshe dieli lu luudu landi. 32 One latunanaka la umuntu, kema la yimba; One latutshaka dikambu so, atuyalanyaka. 33 Paka puta la dionyo mbayundukundja, Sonyi hamo uma le ndi pundju. 34 Kandjema katushaka pami ududu, Ku ndi huki untu ketshi lushi la somboya. 35 Ndi hetawo

nfutsha tula; Ndi hutshikala ki, kuyanga we ayuwusha esasha efula.

Tulunga ta Umuntu Kanga Luseka

7 On'ami, ukimeli aui ami, Ulamaki elembe ami lasuki laye. 2 Ukitanyia elembe ami, ku we ayulumba; Ulamaki wetshelu ami uku on'a su. 3 Uwakeleki lu pita, Uwafundi l'utema aye. 4 Uteli yimba wati: Kadiyemi keye! Eti ewu ongenyi aye a wulu, 5 Dia vo nkulama uma le umuntu akana, Uma le umuntu kanga luseka, latutaka aui w'oselo. 6 Lam'akamayalaka la didishi dia luudu lami, Dimi lakendaka la wedi w'ukalamandji. 7 Dimi lakendi l'atei a tuleli, Lakashula untu omotshi l'atei wa elongo w'apami laki kundjala la yimba. 8 Ndi aketi l'osese lu leke kitsha laka umuntu ako. Akelelaka utsha lu luudu landi 9 La tushu ta shimba, la dikolo dia yoo, L'atei w'utshu ndu la udjima. 10 Enda, umuntu omotshi akahumana la ndi, Akalote ahondo wa luseka, la utema wa lukesu la wulu. 11 Ndi eli kanga lundju la utema a wulu; Ekulu andi hawutshikalaka lu luudu landi. 12 Ndi ndjalaka la esese, lu kitsha, Atakungela lu akote tshe. 13 Ndi akawundi, akanonana la ndi; Akawutela la elundji kaha la sonyi ati: 14 Diaki la mi dia nambula elambu, Lambushidiya dokoloko diami elo. 15 Diako mbakamatumbi dia ndjhumana la ye, Dia ndjukuyanga, ku lambukushula. 16 Dimi lakalengi tangi kami l'ahondo w'amena, W'eshinga w'uma l'Edjibitu. 17 Dimi lakamongi malashi w'ushinga a wulu lu tangi kami La diango dikina di'epumu. 18 Yaka, tulutshanya ngandji edja ndu pindju, Tongenyanganya la saki ka dimba, 19 Ne dia umemi kemako; Ndi akatshu lokendo l'etali. 20 Ndi akatshu ndu la tapa dia falanga, Ndi hukalula, tshikima ngondo aya utundu. 21 Ndi akōlembia l'ai wa pe, Akūkutula l'ai w'oselo. 22 Olongo uku akuyeli shashimuya, Uku ngombe katatshu utsha l'ediakelu, Uku enginya kukelekami ekodi; 23 Edja ndu luhitu lambūtundula uvo andi, Uku fudu kayanga ndjatambiya l'otei, Kaheyi ati: Ekumelu ka lumu lami kene. 24 Kakiane, nyu an'ami, nyumbukeli, Nyuki aui ami. 25 Utem'aye tawelelaki utsha lu ditshelu dia umuntu one; Tunganelaki utsha lu mbuka yandi, 26 Ne dia ndi akakosha antu efula. Wane tshe wakandadiaki weli ului a wuki. 27 Luudu landi leli mbuka k'utsha lu Dihuli di'Edu, Katahulo utsha lu ahuli wa nyoi.

Ololo la Pundju Dia Yimba

8 Yimba hatulelaka, Ewu hatediaka diui diato? 2 Lu akuna w'etali wa l'umamu a mbuka, Lu tuwuka katuyemalaka; 3 Lasuki la suku di'eotwelo k'usumba, Lu kuki ya l'eotwelo katuyuhangohangoka ati: 4 Nyu apami mbatumetaka; Diui diami mbetaka ndu elongo w'apami. 5 Nyu tuleli, nyeki yimba; Nyu dipoka, nyuyali la etema w'ewu. 6 Nyulungi, ne dia dimi luyanga mvuta akambu a waki, Ne dia aui w'usimbwi wayanga ntumba uma l'unyo ami. 7 Unyo ami atutaka aui wa mete, Kolo eli wononyi l'elomo ami. 8 Aui tshe watumba uma l'unyo ami weli ololo, Nduku dikambu dia kashi kana dia wengenge diatuyalaka loko. 9 Vo weli hwe le one leli la yimba, La w'usimbwi le waku watutanaka ewu. 10 Osonole dia mbosa wetshelu ami lu dihuli dia fesa, La ewo kami lu dihuli dia paunyi ka lutshula, 11 Ne dia yimba ndeka mboko y'akeso ololo, La diango tshe diukukiye nanga, hadiedima la yo. 12 Dimi, yimba, lambete yambalu edjaselu kami, Ndu lambushula ewu la yewo. 13 Woma wa Latuyalaka eli dia mpetsha kolo. Utaku, ngala, mbuka ka kolo, La unyo a kolo mbatumuhetshaka. 14 Wulu wa ndaka antu weli wami, ndu yimba y'ololo pupu; Dimi keli ewu, ndu kanga wulu. 15 Uma le mi, katulelaka khumi ya dikanga, Ndu katusambulaka antu a waki akambu la sambu k'ololo; 16 Uma le mi, katulelaka ewandji, Ndu katolombolaka antu a waki kete. 17 Dimi latulangaka wane watunangaka. Wane watunyangaka l'eteti, wayumbishula. 18 Ongonyi la lutumbu watuyalaka kame la mi, Ekundji wa pundju la sambu k'ololo. 19 Ulua ami ndeka paunyi ololo, ee, ndeka paunyi ka lutshula; La waho ami ndeka fesa k'ololo dimena. 20 Dimi latokendakendaka lu mbuka ka sambu k'ololo, L'atei a mbuka y'usimbwi, 21 Dia dimi ngonya wane watunangaka; Dia dimi nfudia ekundji awo. 22 Latuyalaka akantungi l'etatelu k'ulimu andi, Untu la ntundu ka etsha andi w'edjedja. 23 Dimi lakashikikala umaka mombokombola, Umaka etatelu, ntundu kete yatatungama. 24 Dimi lakatungama la ntundu k'ehongo watayala, Ka teko diatayala la ashi; 25 La ntundu k'ekungu watakeketala, Ndu la ntundu k'akuna watayala, mbakamuto. 26 Laso ku ndi atatungi kete, kuyanga esui, Kuna ditshu dia l'andja. 27 Lam'akandatungi ulungu, dimi laki lawo, Ndu lam'akandadi ululu lu ashi a waki; 28 Lam'akandashikike wangi ladiku, Ndu lam'akatumbi teko di'uma

lu ohongo la wulu; 29 Lam'akandadi ululu lu ashi a waki, Ne dia ashi watukulekana olembe andi; Lam'akandashikike dikitshelu dia kete, 30 Dimi, ukambi a komba, laki lasuki la ndi. Dimi laköngenyangenyaka nshi tshe, Ndu lakangenangenaka la ntundu kandi tena tshe. 31 Dimi latongenangenaka lu kete yandi, yakuka antu mbidjase; Ndu lakayala la ongenongeno ami kame l'antu. 32 Kakiane an'ami, nyumbukeli, Ne dia wane watulamaka ditshelu diami, weli la ongenongeno. 33 Nyulungi wetshelu ndu nyuyali la yimba, Tanyuyikaleki. 34 Untu latumbukelaka, Latendaka lu asuku ami la lushi la lushi, Latunkungelaka lu dikoho diawo, eli la ongenongeno. 35 One lambuntana, atutanaka lumu, Atuhumoka lukulu l'olo le Latuyalaka. 36 Keli one latuntshelaka kolo, atutshelaka utema andi kolo; Wane tshe watumpetshaka, watulangaka nyoi.

Yimba la Umuntu l'Enginya

9 Yimba yakayahikela luudu, Yakasele dikoho dialo esambeli. 2 Yo yakadiaki nyama yayo, Yakasohanya wanu, Ndu yakalongosola mesa. 3 Yo yakatumi ekambi ayo w'amantu, Yakahangohango lu ahuli wa ladiku wa l'usumba ati: 4 One laha la yimba, oto lane! Yo yakatela one laha la ewu ati: 5 Yaka, yuli ma diami, Ndu uyono wanu wakamasohanyisha. 6 Nyoseke akambu wa ndjeli, nyulumbi, Nyokendekende lu mbuka ka ewu! 7 One langula osokanyi, atuyayangelaka dionyio, La one lewula untu a kolo, atuyayangelaka lotengo. 8 Tewulaki kanga losoko, atukuyukuhetsha, Keli ewuli kanga yimba, ku ndi ayukuka ngandji. 9 Ulaki kanga yimba, ku ndi ayuyala la yo efula; Etsha untu ololo, ku ewu kandi ayufula. 10 Woma wa Latuyalaka eli etatelu ka yimba; Dia mbeya l'Ekila, eli ewu. 11 Uma le mi, mbayufulanela nshi yaye, Ndu mbayuwukahela deku lu lumu laye. 12 Naka we la yimba, keti yaye mbeyo weme, Keli naka kanga dionyio keye, weme ayemba wutshu w'asui adio. 13 Umuntu l'enginya eli kanga lundju, Ndi eli djeli, heyi nduku engo. 14 Ndi atudjaseka la suku dia luudu landi. Ndi atudjaseka l'ukala lu ahuli wa ladiku l'usumba, 15 Dia mbeta ambetshetshi, Wane w'usimbwi lu mbuka yawo ati: 16 One leli djeli, ayi lane! Ndi atutelaka one laha la yimba ati: 17 Ashi wa luva, ndjalaka pe; La ma dia nde lu usheshe, ndjalaka olo! 18 Keli ndi heyi ati: Edu weko leko. Wane

watundetaka, weko lu luwingi l'utsha lu Dihuli di'Edu.

Antu w'Ololo la Antu wa Kolo Wambutshikitana

10 Ona leli la yimba, atongenyangenyaka shi. Keli one l'enginya atunyangiaka nyangu. 2 Ekundjelu k'uma lu akambu wa kolo kema la waho. Keli sambu k'ololo katushimbela untu uma lu nyoi. 3 Latuyalaka hetawo untu ololo mvo la ndjala. Keli ndi atutunaka lukaki l'untu a kolo. 4 Kanga nende l'ulimu katuyalaka wula. Keli one latukambaka l'eteti, atongonaka. 5 One latumbaka diango lu nshi y'owo, eli kanga yimba. Keli one latulalaka djo lu nshi ya dinela, atutungaka sonyi. 6 Etshoko watuyalaka l'ote w'untu ololo. Keli ngala katukumbaka unyo w'untu a kolo. 7 Euhwelu k'untu ololo keli otshoko. Keli lukumbu l'untu a kolo layuhamela. 8 One leli la utema a yimba, ayetawo elembe. Keli one leli enginya la eyokayoka, ayushisho. 9 One latukendakendaka aha la lukesu, atokendakendaka ololo. Keli one latufutanyaka mbuka yandi, ayushwama. 10 One latumamiyaka su, atutungaka lunyangu. Keli one leli enginya la eyokayoka, ayushisho. 11 Unyo w'untu ololo eli eteko ka lumu. Keli ngala katukumbaka unyo w'untu a kolo. 12 Luhetshu mbatutungaka ta. Keli ngandji katukumbaka munga tshe. 13 Yimba yatutanemaka l'elomo wa kanga ewu. Keli ohehela atuyalaka, ne dia one laha la yimba. 14 Akanga a yimba watumbaka ewu. Keli unyo wa kanga enginya watusukanyaka elanyelu. 15 Ukundji eli usumba a wulu le kanga ongonyi. Keli wula w'asi wula mbeli elanyelu kawo. 16 Ulimu w'untu ololo watukundjiyaka lumu. Waho w'untu a kolo watotolaka lu kolo. 17 One latuhukamaka wetshelu, eko lu vuka ya lumu. Keli one latutunaka luhangu, atunganelaka. 18 One latusheka luhetshu l'utema, eli la lulimi la kashi. One latumamanyika, eli enginya. 19 Lu efula k'au, kolo keko. Keli untu latulamaka elomo andi, eli kanga yewo. 20 Lulimi l'untu ololo eli fesa ka losonola. Keli utema w'untu a kolo kema ushinga a wulu. 21 Elomo w'untu ololo ndeshaka antu efula. Keli akanga a dinginya watuvokaka ne dia uhumba a yimba. 22 Otshoko wa Latuyalaka mbatongonyayaka. Ndi hataheka lunyangu ladiku diawo. 23 Dia ntsha kolo eli uku tokenyo le kanga enginya. Keli kanga yimba atongenangenaka dia ntsha

ololo. 24 Akambu watukaka untu a kolo woma, vo mbatukumaka le ndi. Keli antu w'ololo wayulungula kene kalangawo. 25 Uku atetaka punganendji, mbatushishoka untu a kolo. Keli untu ololo atushikikalaka pundju. 26 Uku atuyalaka okeke lu anyu, la edinga lu ashu, Mbatuyalaka kanga nende le waku wakutumi. 27 Woma wa Latuyalaka watufudiaka . nshi. Keli deku di'antu wa kolo diatususamaka. 28 Elungamelu k'untu uluwanyi keli ongenogeno. Keli ekungelu k'untu a kolo keko anyanya. 29 Mbuka ka Latuyalaka keli lungeli le untu l'usimbwi. Keli to keko elanyelu le atshi wa kolo. 30 Untu ololo hamoki pundju. Keli antu wa kolo hawutshikalaki la kete. 31 Unyo wa untu ololo watutungaka yimba. Keli lulimi la kolo layuhimbwama. 32 Elomo w'untu ololo mbeyaka akambu weli uluwanyi. Keli unyo wa untu a kolo weli kolo ketu.

11 Engo ka mbedika wutshu la lukesu, eko wononyi le Latuyalaka. Keli edikelu ka mete katongenyangenyaka. 2 Lam'atuyakaka utaku, katuyakaka ndu sonyi. Keli yimba yatuyalaka kame la kanga ndjakitshakitsha. 3 Akambu w'usimbwi w'antu w'uluwanyi mbatolombolaka. Keli akambu wahasimbwi w'akanga w'ukadi mbatalanyaka. 4 Ukundji hakimanya antu lu lushi la kele. Keli sambu k'ololo katutshungulaka antu uma lu nyoi. 5 Sambu k'ololo k'ukilami ayuluwanya mbuka kandi. Keli untu a kolo ayoko ne dia kolo kandi. 6 Sambu k'ololo k'antu w'usimbwi ayashimbela. Keli akanga w'uhedia wayundama lu kolo yawo. 7 Lam'atuvokaka untu a kolo, elungamelu kandi katushilaka. Ekungelu k'untu a kolo keko anyanya. 8 Untu ololo atutshungwamaka uma l'asui. Keli untu a kolo atundamaka loko. 9 Aui w'uma l'unyo w'untu a kolo watulanyaka unyandi. Keli antu w'ololo watutshungwamaka la ewu. 10 Lam'atongonaka antu w'ololo, usumba w'utundu watongenangenaka. Keli lam'atulanymaka untu wa kolo, antu watudjaka waelu w'ongenogeno. 11 Usumba watediamaka uma l'etshoko w'untu l'usimbwi. Keli vo watuhandjwamaka uma l'unyo w'untu a kolo. 12 One latonyolaka unyandi kema la yimba. Keli kanga ewu atolembahalaka. 13 Kanga tushimu atushulaka akambu wa usheshe. Keli kanga utema wa kolamelu atuwalamaka. 14 Lam'eli kema yimba ya nombola antu, wudja watokokaka.

Keli panda keko lam'eli ului w'andaki a yimba. 15 One latuyakimoka usungi le ongendangenda, atusuwaka lu dikambu diako. Keli one latutunaka ndjakimo usungi, atuyalaka la ki. 16 Umuntu leli la ngandji ka mamba, atuyalaka la nemo. Keli apami wa ngala watuyalaka la ekundji. 17 Kanga ketshi atutshelaka lumu landi ololo. Keli kanga usihi atutshelaka dimba diandi hita kolo. 18 Untu a kolo atulungulaka waho wa lukesu. Keli one latuneke akambu w'ololo, keli la difutu dia mete. 19 Okone ololo atolombolaka untu utsha lu lumu. Keli one latuyelaka akambu wa kolo, ayutana nyo. 20 Wane weli la etema a kolo, weko wononyi le Latuyalaka. Keli wane w'usimbwi lu ditshelu diawo, watongenyangenyaka. 21 Eyi mete wati: Untu a kolo hutshikala waha la sui. Keli wane weli ololo, wayushimbamela. 22 Uku shingu dia paunyi l'ohembe sumbu, Osoku mbeli umuntu la dimena laha la ewu. 23 Lulangu l'untu ololo kumelaka paka ololo untu. Keli ekungelu k'untu a kolo keli paka kele. 24 One latukahaka efula, atulungulaka efula. Keli kanga unyishi atuhumbaka diango. 25 Kanga utema a lukahu atuhamaka. One latushaka antu ashi wa no, wayuwusha ndu ndi. 26 One latudimanaka mbu ya nde, atudjamaka mananu le untu. Keli one latuyisundjaka, atuyalaka la otshoko. 27 One latokolamelaka nyanga akambu w'ololo, atuyayangelaka diese. Keli one latuyangaka akambu wa kolo, akambu ako wayuwunda. 28 One latekamaka l'ongonyi andi, ayoko. Keli untu ololo atuluwanaka uku songusongu y'akatshi. 29 One latohenyahenyaka wa lu luudu landi, ayusangula paka lopepe. La kanga enginya ayukambela kanga yimba ulimu. 30 Elua w'untu ololo weli utamba a lumu. Ndu kanga yimba atuhandjaka nyumu y'antu. 31 Enda, untu ololo atulungulaka difutu diandi la kete. Keli untu a kolo la undjaki w'elembe watulungulaka difutu dia otekoya.

12 One latulangaka ekiyelu atulangaka ewu. Keli one latutunaka luhangu, eli enginya. 2 Untu ololo ayuhumo lukulu l'olo le Latuyalaka. Keli untu latukanaka tukanyi ta kolo, ayudjama mananu le Latuyalaka. 3 Akambu wa kolo hawushikike untu. Keli etshina k'untu ololo hasutshasutshamaki. 4 Wadi ololo eko dembo dia kusu dia umendi. Keli wadi latushaka akambu wa sonyi, eli ehondelo ka weka w'umendi. 5 Tukanyi t'antu w'ololo teli uluwanyi. Keli tukanyi t'antu

wa kolo teli lukesu. 6 Aui w'antu wa kolo watushamaka dia ntundja dikila. Keli enyo w'antu w'usimbwi wayashimbela. 7 Antu wa kolo watulanyemaka, ku hawuyenama ntu. Keli lulumi l'untu ololo layushikikala. 8 Untu ayolemiamu uku eli yimba yandi. Keli untu a kolo ayonywama. 9 Ndjala la ndjakitshakitsha la ndjakambela ulimu Ndeka ndjasema la mpumba ma ololo. 10 Untu ololo atukanelaka atulungalunga kandi. Keli utema w'untu a kolo atuyalaka la usihi. 11 One latukambaka ekambo kandi katuyalaka la mbu ya nde. Keli one latuyelaka akambu w'anyanya, kema la yimba. 12 Etangulu ka wulu k'untu a kolo kutsha nana. Keli etshina k'untu ololo katushikikalaka. 13 Untu a kolo atutalaka lu aui andi wa kolo. Keli untu ololo atuhandjaka uma l'asui. 14 Untu ayulutshama la diango di'ololo uma l'elua wa unyo andi, La untu l'untu ayulungula uku akandakambi l'anya andi. 15 Mbuka ka kanga enginya katusimboka too lu ashu andi. Keli kanga yimba katukaka alaku. 16 Kele ka kanga enginya katenamaka esadi. Keli kanga yimba katuyakimeka lu lotengo. 17 Umvutshi a mete katuhamiaka ololo. Keli omenyi a kashi katuhamiaka lukesu. 18 Aui a wutata watuhumuyaka untu uku yombo. Keli lulimi la kanga yimba mbatôkonoyaka. 19 Elomo watutaka mete, watushikikalaka pundju. Keli lulimi la kashi latutshikalaka tshinyitinyi tshu. 20 Lukesu leko l'etema a wane watukanaka akambu wa kolo. Keli wane watulangaka ki, watongenangenaka. 21 Nduku dikambu dia kolo diatukumaka le untu ololo. Keli untu a kolo ayuyala la asui efula. 22 Nimi ya kashi yeli wononyi le Latuyalaka. Keli wane watutaka akambu wa mete mbatôngenyanenyaka. 23 Kanga yimba katusheka ewu kandi. Keli etema w'akanga a dinginya watudianganyaka akambu wa djeli. 24 Lunya la kanga kolamelu layulela untu. Keli kanga nende ayudjama l'ulimu a wulu. 25 Lunyangu l'utema w'untu latôlembiaka. Keli diui di'ololo diatôngenyanenyaka. 26 Untu ololo atukadimoka uma lu kolo. Keli mbuka k'antu wa kolo katâlombolaka utsha l'elanyelu. 27 Kanga nende hatufumbaka nyama kakandandji lu winga. Keli kanga kolamelu atukundjaka diango di'ushinga a wulu. 28 Lu vuka y'akambu w'ololo keli lumu. Keli mbuka ka engulu katelelaka utsha lu nyo.

13 Ona la yimba atuhukamaka wetshelu wa shi. Keli kanga dionyo huki

diata untu. 2 Uma l'ulua wa unyo w'untu ololo, mbayundoleka diango di'ololo. Keli saki k'akanga a lukesu eli ngala. 3 Untu latulamaka unyo andi, atulamaka lumu landi. Keli one lataseka unyo andi, ayulanyema. 4 Utema wa kanga nende atokomyika diango diahandeyi nkundja. Keli utema wa kanga kolamelu ayulutshama. 5 Untu ololo atuhetshaka kashi. Keli untu a kolo atonywamaka, atutshamaka sonyi, 6 Sambu k'ololo atulamaka untu l'usimbwi lu mbuka kandi. Keli kolo katulanyaka untu a kolo. 7 Untu omotshi atuyadimbika ati: Kanga ongonyi kemi, lam'endi kema la engo. Keli untu ukina atutaka ati: Usi wula kemi, lam'endi la ongonyi. 8 Etshungwelu ka lumu l'untu eli ukundji andi. Keli usi wula heyi ndjala la etshungwelu. 9 Usasi w'untu ololo watohetaka. Keli tala di'untu a kolo diatudimalaka. 10 Uma l'utaku, mbatuyakaka ta. Keli one latukaka alaku w'ololo, atuyalaka la yimba. 11 Ukundji watuwukundja ukundjakundja, watukitakitaka. Keli one latukundjaka yema yema uma l'ulimu andi, ayongona efula. 12 Elungamelu k'engo kahakumi esadi, katukiaka utema kandji. Keli lam'akuma engo kalungamelandi, to katuyalaka uku utamba a lumu. 13 One latutunaka diui, atuyalanyaka. Keli one latukaka elemba woma, ayulungula difutu. 14 Wetshelele wa kanga yimba weli eteko ka lumu, Wa nsikisula untu uma lu tulunga to nyoi. 15 Yimba y'ololo yatuhumuyaka untu lukulu l'olo. Keli mbuka ka wane waha la mbetawo keko elanyelu kawo. 16 Usi yimba tshe atukambaka l'ewu. Keli kanga enginya atenyaka antu enginya kandi. 17 Dikendji dia kolo atusukuyaka antu utsha lu kolo. Keli dikendji dia kolamelu atuluwanyaka akambu. 18 Wula la sonyi watuyakaka le one latutunaka wetshelele. Keli one latulungaka luhangu, atolemiama. 19 Ekundjelu k'engo kalanga untu, atongenyangenyaka utema. Keli akanga a dinginya watukaka wononyi dia mumo uma l'akambu wa kolo. 20 One latengolaka kame la akanga a yimba, atuyalaka kanga yimba. Keli one latekesanelaka la akanga a dinginya, atuhumoka lukulu l'engeno. 21 Kolo katuyelaka antu wa kolo. Keli difutu di'untu ololo eli diese. 22 Untu ololo atutshikelaka ekana andi ukito. Keli ukundji w'untu a kolo atumbamaka dikambu di'untu ololo. 23 Ekambelu k'usi wula katongenyaka mbu ya nde efula. Keli motshi yatulanaka, ne dia uhumba wa sambu k'ololo. 24 One lahetawo

nkomola on'andi ohehela, atuhetshaka. Keli one latukaka on'andi ngandji, atokomolaka tena dimotshi dia mbungula. 25 Antu w'ololo watolekaka, watulutaka. Keli antu wa kolo wayudienaka la ndjala.

14 Umuntu tshe lukanga yimba atuluwanyaka luudu landi. Keli kanga enginya atuluhandjulaka l'anya andi. 2 One latokendakendaka lu akambu w'usimbwi, atukaka Latuyalaka woma. Keli one latunganelaka lu mbuka yandi, atuwonyolaka. 3 Unyo wa kanga enginya watuyangelaka okongo andi ohehela. Keli elomo w'akanga a yimba watalamaka. 4 Lene aha ngombe, nduku engo katuyalaka lu dipenge. Keli diango diatufulaka ne dia wulu a ngombe. 5 Omenyi wa kolamelu hatutaka kashi. Keli omenyi waha mete, atutaka kashi. 6 Kanga losoko atuyangaka yimba, ku hayitani. Keli ewu atuyakaka esadi le kanga yimba. 7 Umo la le kanga enginya, Ne dia we hutana ewu w'elomo andi. 8 Ewu ka kanga yimba atulimbishiyaka mbuka kandi. Keli utshatsha w'akanga a dinginya watadimbika. 9 Akanga a dinginya watokenyaka la kolo. Keli kenemo katuyalaka l'atei w'antu w'usimbwi. 10 Utema ateyaka lokonyo lawo hita. Ongendagenda hatotoka l'ongenongeno awo. 11 Luudu l'untu a kolo layulanyema. Keli etumbu k'untu l'usimbwi ayuluwana. 12 Mbuka kemotshi kateneka ololo lu ashu w'antu, Keli ekumelu kato eli nyoi. 13 Kuyanga l'atei a tola, lunyangu latuyalaka l'utema. La ekumelu k'ongenongeno eli asui. 14 One lukanga utema wambunganela, atulutaka la ditshelu diandi, Ku untu ololo la ditshelu diandi. 15 Kanga enginya atetawoka aui tshe wata antu. Keli kanga ewu atushishimaka mbuka katandatshu. 16 Kanga yimba atuyakimelaka, atukadimoka uma lu kolo. Keli kanga enginya hatuyakimelaka, atutshaka utshatsha. 17 One latukaka kele esadi, atutshaka akambu wa nginyanginya. Keli one luludi too l'usihi, atuyayangelaka luhetshu. 18 Kanga enginya ayukita nginyanginya. Keli kanga ewu atuyalimbeka yimba. 19 Kolo atukhusamelaka ololo, Ndu untu a kolo la suku di'untu ololo. 20 Usi wula atutunamaka ndu le usukanyi andi. Keli kanga ongonyi atuyalaka la engenyi efula. 21 One latonyolaka unyandi, atutshaka kolo. Keli one latukaka usi wula ketshi, atuyalaka l'ongenongeno. 22 Wane watukanaka yimba lu kolo,

hawutunganelaka uka Wane watutshaka ololo watutanaka mete la kolamelu. 23 Lu wehu tshe w'elimu, mbatuyalaka waho. Keli etelu k'auu atu, atotolaka untu lu wulu. 24 Dembo dia kusu di'akanga a yimba eli ekundji awo. Ngingyanginya y'akanga dinginya eli enginya. 25 Omenyi wa mete atutshungulaka etema. Keli omenyi waha mete, atutaka kashi. 26 One latukaka Latuyalaka woma, keli la usuko a wulu; An'andi wayukundja dihuli dia mbishama. 27 Woma wa Latuyalaka eli eteko ka lumu, Dia untu mpanda tulunga ta nyoi. 28 Lu efula k'antu, keli lutumbu la khum'ekanga. Keli lu ekitekitelu k'antu, keli elanyelu k'uwandji. 29 One lahuki kele esadi, atuyalaka la yimba efula. Keli one latumalaka esadi, atuhamiaka akambu w'enginya. 30 Utema wa ki atuluwanyaka dimba. Keli okomiya atohondjaka weka. 31 One latusuyaka usi wulu, atotengaka Utungi andi. Keli one latukaka omenyi fono ketshi, atolemiaka Utungi. 32 Untu a kolo atolembiamaka uma l'etsha andi wa kolo. Keli untu ololo atutanaka eshamelu kuyanga lu nyoi kandi. 33 Yimba yatudjaseka l'utema wa kanga ewu. Keli akambu watuyalaka l'etema wa dinginya, watenamaka. 34 Sambu k'ololo atediaka wudja. Keli kolo atutshaka antu sonyi. 35 Ololo a khum'ekanga atuyalaka le ukambi, latukambaka la ewu. Keli kele kandi katuyalaka le one latuwutshaka sonyi.

15 Nkaluya diui la memakana atutshutshaka kele. Keli diui dia wulu diatufudiaka kele. 2 Lulimi la kanga yimba atutaka ewu ololo. Keli unyo wa kanga enginya watutundjaka aui w'enginya. 3 Ashu wa Latuyalaka weko lu ahuli tshe, Watendaka antu wa kolo ndu antu w'ololo. 4 Lulimi la memakana eli utamba a lumu. Keli lulimi l'utundjatundja latuhumuyaka utema. 5 Kanga enginya atonyolaka wetshelu wa shi. Keli one latuhukamaka luhangu, atukundjaka ewu. 6 Diango efula diatuyalaka lu luudu l'untu ololo. Keli ohenyohenyo atuyalaka lu ekundjelu k'untu a kolo. 7 Elomo wa kanga yimba watudianganyaka ewu. Keli utema wa kanga enginya hawusimbwi. 8 Ulambu w'untu a kolo weli wononyi le Latuyalaka. Keli dombelo di'untu l'usimbwi diatongenyangenyaka. 9 Mbuka k'untu a kolo keli wononyi le Latuyalaka. Keli ndi atulangka one latuyelaka akambu w'ololo. 10 Luhangu la wulu latuyalaka le

one latumoka lu mbuka. La one latutunaka luhangu, ayuvo. 11 Dihuli di'Edu la elanyelu weko la ntundu ka Latuyalaka. Keli etema w'antu mbuleki menama le ndi. 12 Kanga losoko hatulangka untu mbâmia. Ndi hatutshokaka le kanga yimba. 13 Utema w'ongenongeno ateteka elundji ngaingai. Keli ulingulingu mbatulanyaka utema. 14 Utema a kanga yimba atuyangaka ewu. Keli kanga enginya atongenangenaka lu akambu w'enginya. 15 Nshi y'omenyi fono tshe yatuyalaka kolo. Keli one leli la utema w'ongenongeno, atuyalaka la dambu diahashili. 16 Ndjala la diango tshitshe, kame la woma wa Latuyalaka, Ambuleka ndjala la ukundji efula, kame la ohenyohenyo ololo. 17 Dia nde djese lam'eli ngandji, Ambuleka unatshi wa ngombe lam'eli luhetshu ololo. 18 Kanga kele atufudiaka lundju. Keli one lahatukaka kele esadi, atushimbaka ta. 19 Mbuka ka kanga nende eli uku lukumbu l'atende. Keli mbuka k'untu l'usimbwi katuyalaka bamubamu. 20 One leli la yimba, atongenyangenyaka shi. Keli kanga enginya atonyolaka nyangu. 21 Akambu w'enginya watongenyangenyaka one laha la yimba. Keli kanga yimba atusimbulaka mbuka kandi. 22 Lam'aha ului w'andaki, sangweyu diatufutanaka. Keli lam'eli andaki efula, dio diatushikikalaka. 23 Ekadimwelu ka aui w'ololo w'uma lu unyo w'untu katongenyangenyaka. La dia mvuta diui diukuki mvutama, eli ololo efula. 24 Le kanga yimba, mbuka ka lumu katelela ka utsha ladiku, Dia ndi mumo uma lu Dihuli di'Edu dieli l'esi. 25 Latuyalaka ayunyukula luudu la kanga utaku. Keli ndi ayushikike elelu wa wadi aki udu. 26 Sangweyu dia kolo dieli wononyi le Latuyalaka. Keli aui w'antu wa pudipudi watuyalaka ololo. 27 Kanga lukaki atohenyahenyaka luudu landi. Keli one latuhetshaka mbu y'utshu, ayuyala la lumu. 28 Kanga utema w'ololo atukanaka yimba dia nkaluya diui. Keli unyo w'untu a kolo atutundjaka akambu wa kolo. 29 Latuyalaka eko etali uma le untu a kolo. Keli ndi atulungaka dombelo di'untu ololo. 30 Elundji k'ongenongeno atongenyangenyaka utema, La kumu y'ololo yatukeyeketshaka weka. 31 Tui diatulungaka alaku wa lumu Diatuyalaka l'atei akanga a yimba. 32 One latutunaka wetshelu, atonyolaka utema andi, Keli one latuhukameka luhangu, atukundjaka yimba. 33 Woma wa Latuyalaka, eli wetshelu wa yimba. La ndjakitshakitsha atuyalaka la

ntundu ka lutumbu.

Tukedi lu Dikambu Dia Lumu la Ditsshelu

16 Untu katusanguyaka tukanyi l'utema andi. Keli diui diatukaluyaka unyo, diatuyakaka uma le Latuyalaka. 2 Untu ndame atenaka etsha andi tshe ololo utu. Keli Latuyalaka atedikaka etema. 3 Ekamaki Latuyalaka l'elimo aye tshe. Ku sangweyu diaeye diayushikikala. 4 Latuyalaka akatungi engo l'engo dia ntsha ulimu ato, Ee, ndu untu a kolo pupu lu lushi l'asui. 5 Untu tshe lukanga utema w'utaku eli wononyi le Latuyalaka. Mete mete, ndi huhanda asui. 6 Uma lu mete la kolamelu mbatudimanyiamaka kolo; La uma lu woma wa Latuyalaka mbatukadimoka antu uma lu kolo. 7 Lam'atongenangenaka Latuyalaka ditsshelu di'untu, Ndi atuyalaka ololo kuyanga le atunyi andi. 8 Ndjala la diango tshitshe kame la sambu k'ololo, Ambuleka diango efula dieli kame la shonodi ololo. 9 Utema w'untu atukanaka yimba dia mbuka kandi. Keli Latuyalaka atolombolaka. 10 Aui wa Unyashungu watuyalaka l'elomo wa khum'ekanga. Unyo andi hatungaka l'elumbwelu. 11 Diango dia mbedika wutshu ololo dieli dia Latuyalaka. Diango tshe diatuyalaka lu paya dia mbedika wutshu, dieli ulimu andi. 12 Dia ntsha kolo eli wononyi le khumi ya dikanga, Ne dia kiti ka diulelu katushikikalaka lu sambu k'ololo. 13 Elomo watutaka akambu w'ololo, watongenyanenaka khum'ekanga. Ndu ndi atulangaka one latutaka aui w'usimbwi. 14 Kele ka khum'ekanga eli dikendji dia nyoi. Keli kanga yimba atukilembohayaka. 15 Lu ngaingai k'elundji ka khum'ekanga keli lumu; La dia mbukama ketshi le ndi eli uku dingi dia mvula k'alohoki. 16 Ndi nkundja yimba ndeka nkundja paunyi olo li! Dia nkundja ewu ndeka nsonola fesa ololo. 17 Mbuka k'untu l'usimbwi keli dia mmo uma lu kolo. One latulamaka mbuka kandi, atumbaka utema andi. 18 Utaku katetaka la ntundu k'elanyelu, La djawudi la ntundu k'ekwelo. 19 Ndjala la ndjakitshakitsha kame l'ului w'asi wula, Ambuleka nkahana la kanga utaku diango dia lohotola ololo. 20 One latulungaka diui atuhumoka lukulu l'olo. La one latekamaka Latuyalaka eli l'ongenongenono. 21 One leli la utema a yimba, atetamaka ati: Kanga ewu. Elomo wa memakana watuhamiaka yimba. 22 Yimba eli eteko ka lumu le kanga yo. Sui dia akanga a dinginya eli enginya kawo. 23 Utema wa kanga yimba atulakanyaka unyo andi,

Ndu atufudiaka yimba lu elomo andi. 24 Aui w'amena weli uku ehihi w'usanga, Watongenyanenaka utema, watokonoyaka weka. 25 Mbuka k'emotshi kateneka ololo lu ashu w'untu. Keli ekumelu kato eli nyoi. 26 Ndjalak'ukambi ekambo katukimanyika, Ne dia unyo andi atusukuyaka utsha leko. 27 Epipi k'untu atuyangaka kolo; Ndu elomo andi ndjalaka uku dja yaheta. 28 Kanga atui wulu atutungaka lundju. Kanga sedisedi katatanyaka engenyi a wulu. 29 Kanga ngala atukesaka unyandi, Atolombolaka lu mbuka ka kolo. 30 Ndi atudihaka ashu andi dia nsanguya akambu wa luhukutu. One latokomaka elomo andi, katufudiaka kolo. 31 Ote wa ndju eli lufule la nemo. Vo watutanameka lu mbuka k'ololo. 32 One lahatukaka kele esadi, ambuleka kanga wulu ololo. La one latuyaulelaka, ndeka one lambolembia usumba ololo. 33 Uwali watukamaka, Keli esonwelo ka nde uwali keli paka le Latuyalaka.

17 Ma di'uhumba lam'eli ki, Ndeka luudu luludi too l'unatshi lam'eli lundju ololo. 2 Ukambi watukambaka la yimba, ayulela on'a khumendi latutshaka akambu wa sonyi. Ndu ndi ayusangula diango di'ukito l'atei w'anangu. 3 Puki keko dia ndelola fesa, khuka ka ntshula paunyi. Keli Latuyalaka katediaka etema. 4 Utshi a kolo atuhukamaka aui uma l'elomo wa kolo; La kanga kashi atulungaka aui wa lulimi la kanga usihi. 5 One latosokaka usi wula, atotengaka Utungi andi; La one latongenangenaka lu asui awo, ayusuyama. 6 Ekana weli dembo dia kusu di'esumbi, Ndu wali weli lutumbu l'an'awo. 7 Aui w'ololo hawututumbaka uma l'unyo wa kanga enginya; La elomo wa kashi hawusungana le untu a wuki. 8 Mbu y'utshu yeli uku lowoko l'ushinga a wulu lu ashu wa one latuyikimoka. Lu ahuli tshe watundutshokaka, yo yatuhumuyaka lukulu l'olo. 9 One latukumbaka munga atuyangaka ngandji. Keli one latukiuhulaka lu asawu andi, atatanyaka engenyi a wulu. 10 Luhangu etena otoi le kanga yimba, atuluwanyaka Ndeka dikomoki tena lukama le kanga enginya. 11 Untu a kolo atuyangaka ntomboko tshu. Okone vo wayutumela dikendji dia ngala. 12 Mpumana la koi kohotodiwo an'andi Ndeka mpumana la kanga enginya l'enginya kandi ololo. 13 Le one latukaluyaka kolo lu ololo, Kolo hamoki uma lu luudu landi. 14 Ntatela tamu eli ntundula ushu a tshitshe lu kungi. Okone ukimo tamu ntundu to tatayala wulu.

15 Untu latuyindjaka untu a kolo, la one latamiaka untu laha la unungu, Vo ahendi weli wononyi le Latuyalaka. 16 Falanga l'anya a kanga enginya, mbeyaka mbukimanya dia nsumba yimba Lam'ahandadij tema loko uka? 17 Ongenyi atukaka untu ngandji tena tshe. Ndu lu nshi ya pa ndi atuyalaka uku onangu. 18 Untu laha la yimba atukimoka alaka esadi, Atuyakimoka usungi la ntundu ka unyandi. 19 One latulangaka akambu wa kolo, atulangaka ta, La one lateteka suku diandi hwe, atuyangaka elanyelu. 20 Kanga utema wambunganela hatutanaka diese, Ndu kanga lulimi la kashi atokokaka lu asui. 21 One luta enginya, atuyatungelaka lunyangu. Shi kanga enginya hatuyalaka la ongenongeno. 22 Utema w'ongenongeno eli ukanga w'ololo. Keli ulingulungu atumiaka weka. 23 Untu a kolo atulungulaka mbu y'utshu Dia nanya elumbwelu k'ololo. 24 Yimba yatuyalaka la ntundu ka kanga ewu. Keli ashu wa kanga enginya watendaka wendenda lu kumu ya kete. 25 Ona l'enginya atunyangiaka utema wa shi, Atuyalaka ululu le nyangu lakawuti. 26 Kema ololo nsuya untu laha la unungu, Kuyanga nkumola antu a waki ne dia akambu awo w'usimbwi. 27 One latuyakimelaka lu aui andi, eli kanga yimba; La one lahatukaka kele esadi, eli kanga ewu. 28 Ndu kanga enginya lam'atundolembahalaka, atalemaka l'onongo w'akanga a yimba. Ndu lam'atundudihaka elomo andi, ndi atalemaka kame l'akanga a bewu.

18 One latuyatulaka uma le antu akina, atuyangaka paka lungu landi lutu, Atutshanaka la akanga a yimba tshe. 2 Kanga enginya hatongenangenaka dia nkundja yimba. Keli ndi atongenangenaka paka dia menya antu tukanyi t'utema andi. 3 Lam'atuyakaka kolo, katuyakaka ndu dionyo, Ndu lam'atuyalaka sonyi, katenamaka ndu lotengo. 4 Aui w'unyo w'untu weli ashi wa dingunda. Eteko ka yimba eli uku okedi wa nkela. 5 Kema ololo mbekama untu a kolo, Dia munganya untu ololo l'elumbwelu. 6 Elomo wa kanga enginya watotoka lu lundju, La unyo andi watutungelaka dikomoki. 7 Unyo wa kanga enginya watutungelaka elanyelu. La elomo andi weli djunga ya lumu landi. 8 Aui wa kanga sedisedi weli uku ma dia mpe, Diatuhuloka k'esi utema. 9 One latuyalaka nende l'ulimu, Eli onangu ulanyishi. 10 Lukumbu la Latuyalaka eli etangelu ka

wulu. Untu ololo atulawoka atushamaka loko. 11 Ukundji eli usumba a wulu le kanga ongonyi. Vo weli eheli k'ave k'utali lu tukanyi tandi. 12 La ntundu k'elanyelu utema w'untu atuyambiyaka. Keli ndjakitshakitsha atuyakaka la ntundu ka nemo. 13 Le untu latukadimulaka diui ntundu ndi atuki dikambu, Ekadimwelu kandi katuweteka enginya ndu katuwutshaka sonyi. 14 Lumu l'untu latusukelaka lu kandji. Keli ayeya nkikitsha lumu naka lo lambuheko na? 15 Utema a kanga yimba atukundjaka ewu, Ndu tui dia kanga yimba diatuyangaka ewu. 16 Ushasha w'untu atokokwelaka mbuka, Atukumiaka la ntundu k'antu a waki. 17 One latoteketaka ntundu atuyayindjaka. Keli lam'aya unyandi, ndi ayuwushula. 18 Ukulu atushidiyaka tamu, Ndu atusambulaka akanga a wulu. 19 Dia mbekesanya anangu weli la etema a wulu ndeka nembia usumba wulu. Tamu tawo tatuyalaka uku tukungiti ta mbulu ta lu luudu la wuki. 20 Dikundju dia untu diatulutaka uma l'elua w'unyo andi, La dinela di'elomo andi mbatundulutaka. 21 Lu wulu wa lulimi katuyalaka nyo ndu lumu, La waku watululangaka, wayole elua uma loko. 22 One latukundjaka wadi, atuyalaka la diese, Ndu atenaka olo le Latuyalaka. 23 Usi wula atoteketaka l'osengosengo. Keli kanga ongonyi atukaluyaka aui la ngala. 24 One leli la engenyi efula, atulanemaka uma le wo. Keli ongenyi omotshi ndeka onangu mbekesanela la untu.

19 Ndjala usi wula latokendakendaka ololo, Ndeka ndjala enginya latoteketaka aui wa kolo l'elomo andi ololo. 2 Ndjala aha la ewu kema ololo, La one latusamanyaka esadi esadi atunganelaka uma lu mbuka. 3 Enginya k'untu katulanyaka akambu andi. Ku ndi atukaka Latuyalaka kele. 4 Ongonyi atukundjiyaka untu engenyi efula. Keli ongenyi wa usi wula atosekaka. 5 Omenyi a kashi huyala aha la asui, La one latutaka kashi huhanda. 6 Antu efula watuyangaka ololo le kanga lukahu. Ndu antu tshe watulangaka ndjala la one latukahaka eshasha engenyi. 7 Anangu tshe wa usi wula watuhetshaka. Ku engenyi andi hawuleki mangana etali uma le ndi uka? Ndi atayelaka la aui w'osengosengo, keli vo watushishoka. 8 One latukundjaka yimba, katulangaka utema andi; La one latulamaka ewu, atuhumoka lukulu l'olo. 9 Omenyi a kashi huyala aha la unungu; La one latutaka

kashi ayulanyema. 10 Hasungana dia kanga enginya mena olo. Hasungana dia fumbi mbulela ewandji nduku yema. 11 Untu leli la yimba hatukaka kele esadi; Ndu mbuhela kolo kakawütshela, eli lutumbu landi. 12 Kele ka khum'ekanga eli uku dikita dia tambwe. Keli diandu diandi diatuyalaka uku dihohe diatahemaka l'adiyu. 13 Ona l'enginya atuyalaka elanyelu ka shi. Ndu lundju la wadi leli uku mvula ka vwa vwa kahahimbo esadi. 14 Antu watukitaka luudu l'ongonyi uma le wa shewo. Keli wadi leli la yimba eli ushasha uma le Latuyalaka. 15 Nende atuladiaka antu djo ya wulu; La untu lahakambi ulimu atukaka ndjala. 16 One latulamaka elembe, atulamaka utema andi. Keli untu lahatulamaka mbuka yandi, ayuvo. 17 One latukaka usi wula ketshi, atosondjaka Latuyalaka diango, Ndi ako layüfuta uku ololo wakandatshi. 18 Uhangwelaki on'aye lam'eki elungamelu, Tetawoki ndi nana. 19 One latukaka kele ka wulu, ayusuwaka loko, Ne dia naka we ayuhandja etena kemo, kem'edja we ayuhumba ntsha dikambu diako ntu. 20 Ulungaki alaku, etawoki wetshelu, Dia we ndjala yimba lu nshi yayayi. 21 Tukanyi efula tatuyalaka l'utema w'untu. Keli daku dia Latuyalaka ayushikikala. 22 Untu atulangemaka ne dia ololo andi. Ndjala usi wula ambuleka ndjala kanga kashi ololo. 23 Woma wa Latuyalaka atushaka untu lumu. Ku untu ako ayuyalaka la ongenongeno. Nduku elanyelu katuyakaka le ndi. 24 Kanga nende atudjaka lunya landi lu lukinga la ma, Keli hatulediaka utsha l'unyo. 25 Okomole kanga losoko, ku enginya ayuyala la ewu. Uhangweli kanga yimba, ku ndi ayumana ewu fundu. 26 One latutshelaka shi kolo, ndu latutshanyaka nyangu, Eli ona latutungaka akambu wa sonyi ndu tshumu. 27 On'ami, ukimo mbuka wetshelu, Naka vo watukanganyaka uma lu aui wa yimba. 28 Omenyi w'anyanya atonyolaka sambu k'ololo. Ndu unyo wa kanga kolo watomenaka kolo. 29 Dumbwelu diakalongoswama ne dia akanga a losoko, La dikomoki ne dia ekongo wa dinginya.

20 Wanu eli osokanyi, enono ka kanga wulu eli kanga lundju. La one latolombwamaka la wo, kema la yimba. 2 Ngala ka mamba ka khum'ekanga eli uku dikita dia tambwe. One latuwutshaka kele, atuyatshelaka kolo ndame. 3 Dia untu ndawo ta mbeli dikambu dia nemo. Keli akanga a dinginya tshe watusulanaka.

4 Kanga nende hafusi kete lu nshi y'ekambelu. Ku lam'ayukuka dinela, ndi hutana engo. 5 Esangweyu l'utema w'untu eli uku ashi wa dingunda. Keli kanga yimba ayukiduwula. 6 Untu efula wayoteketaka dia memkana kawo hita. Keli akona ayeya ntana kanga kolamelu? 7 Untu ololo atokendakendaka l'uluwanyi w'utema andi. An'andi watongenangenaka l'okongo andi! 8 Khum'ekanga atudjaseka lu kiti k'elumbwelu, Atuhandjulaka kolo tshe uma l'endelu k'ashu andi. 9 Akona eya mvuta ati: Lambedia utem'ami, Laya pudipudi uma lu kolo yami? 10 Tediko tutshikitanyi ta wetshu, ndu tediko ku tediko tutshikitanyi. Wehu ako ehendi weli wononyi le Latuyalaka. 11 Ndu ona ateyamaka uma l'etsha andi, Kana lokewo landi layuluwana ndu layusimbo. 12 Tui dia mbuka, la su dia mena, Latuyalaka kakätungi vo ako ahendi. 13 Tulangaki djo, utukuyala la wula; Udhulaki ashu, ku we ayuheko ma. 14 Usumbi wa diango atutaka ati: Kolo! kolo! Ku lam'atshondi, atuyasemaka. 15 Paunyi yeko ndu mboko y'akeso efula. Keli elomo wa kanga yimba, weli lowoko luleki ushinga wulu. 16 Ose dihondo dia one letawo nfutela ukina. Ukimeli one lambuyadja usungi le asi wedja. 17 Ma dia lukesu diatuyalaka mpe le untu. Keli l'okongo diku, unyo andi ayulula too la mboko. 18 Sangweyu tshe diatushikikalaka uma le ului w'andaki a yimba. Oloki ta paka la yewu. 19 One latetulaka eshimu, atushulaka akambu wa lu usheshe. Okone tekesanelaki la one lataseka unyo andi. 20 One ladja shi la nyangu mananu, Tala diandi diayudimala lu udjima a tshududu. 21 Ukito watukundjaka untu esadi l'etatelu, Hawutuyalaka la otshoko l'ekumelu. 22 Tutaki wati: Dimi layosomboyaka kolo; Ukungeli Latuyalaka, ku ndi ayukushimbela. 23 Tediko ta wutshu tutshikitanyi teli wononyi le Latuyalaka; Ndu yediko ya lukesu, kema ololo. 24 Latuyalaka katolombolaka untu. Ukundi ayulimbitela untu ndame mbuka kandi? 25 Eli djunga dia untu mvuta esadi ati: Ekila, Ku ndjukana yimba l'okongo w'edjelu ka dokoloko. 26 Khum'ekanga ka yimba, atunyaka antu wa kolo, Atâsuyaka ne dia kolo yawo. 27 Khum'utema k'untu eli tala dia Latuyalaka; Atushishimaka beke tshe di'utema. 28 Memkana la mete watulamaka khum'ekanga. Sambu k'ololo atushikikeka kiti kandi ka diulelu. 29 Wulu w'elongo w'apami mbeli lutumbu lawo; Ndjui y'esumbi w'apami mbeli nemo

diawo. 30 Dikomoki dia ntunguya untu puta, diatuwunyaka uma lu kolo. Puta ya dikomoki diatunyaka kolo, Ndu dikomoki diatukumaka pulu ndu l'utema.

21 Utema wa khum'ekanga weli okedi w'ashi lu lunya la Latuyalaka. Ndi atôlombolaka lu dihuli tshe dialangandi. 2 Mbuka tshe y'untu yatenamaka ololo lu ashu andi. Keli Latuyalaka atedikaka etema. 3 Ntsha akambu w'ololo la akambu w'usimbwi, Ambuleka ulambu ololo lu ashu wa Latuyalaka. 4 Ashu wa lahi la utema w'utaku, Tala di'untu a kolo, vo tshe weko kolo ketu. 5 Tukanyi ta kanga kolamelu, tatûkundjiyaka diango efula. Keli kanga utalutal atuyalaka la wula. 6 Ekundjelu k'ukundji la lukesu eli engo k'anyanya, Katetshetshaka antu watuyangaka nyoi. 7 Ngala k'antu wa kolo ayâlanya, Ne dia vo watutunaka sambu k'ololo. 8 Mbuka ka kanga unungu katuyalaka akote akote. Keli etsha w'untu ololo watusimboka. 9 Mbidjase lu tshuku di'ote a luudu, Ambuleka mbidjase la umuntu kanga lundju lu luudu la wuki ololo. 10 Utema w'untu a kolo atulangka kolo. Unyandi hukama ketshi lu ashu andi. 11 Lam'atuwokokomolaka kanga losoko, enginya atuyalaka la ewu; Lam'atuwetshaka kanga yimba, ndi atukundjaka ewu. 12 Untu ololo atukanelaka luudu l'untu a kolo. Keli antu wa kolo watusukuyamaka utsha l'elanyelu. 13 One latudihaka atui lam'alela usi wula, Ayulela ndi ndi, ku hawuwukela. 14 Ushasha wa lu usheshe atukitshakitshaka kele, Ndu mbu y'utshu yatukitshakitshaka ududu. 15 Untu ololo atongenangenaka dia ntsha ololo. Keli elanyelu keko le wane watutshaka kolo. 16 One latetolaka uma lu mbuka ka yimba, Ayuyala l'ului a wavo. 17 One latulangaka ndjangananyanya, ayuyala wula; La one latulangaka wanu la iso, hatuyalaka ongoni. 18 Untu a kolo eli efutelu ka mata k'untu ololo, La one laha la mbetawo eli efutelu ka mata le untu l'uluwanyi. 19 Mbidjase lu kete ya shenga, Ambuleka mbidjase la umuntu kanga lundju la ukiyanu ololo. 20 Ukundji la iso watuyalaka lu luudu la kanga yimba. Keli kanga enginya atûdîmanaka. 21 One latuyelaka sambu k'ololo la memakana, Atutanaka lumu, sambu k'ololo la kenemo. 22 Kanga yimba atumbelaka l'usumba w'akanga a wulu, Atolembiaka wulu w'elungamelu kawo. 23 One latulamaka unyo andi la lulimi

landi, Atuhandjaka utema andi uma lu pa. 24 Kanga utaku, kanga lahi, lukumbu landi leli kanga losoko. Ndi atutshaka akambu utshatsha l'utaku. 25 Saki ka kanga nende atûdiakaka, Ne dia anya andi watutunaka nkamba ulimu. 26 Kanga okomiya atokomiyaka diango yanyi tshe. Keli untu ololo atukahaka diango aha la unyishi. 27 Ulambu w'untu a kolo weli wononyi. Vo wayuleka ndjala wononyi lam'ayundûkimo la tukanyi ta kolo. 28 Omenyi wa kashi ayulanyema. Keli untu latulungaka, ayoteketaka nshi tshe. 29 Untu a kolo atuhindjaka elundji kandi. Keli untu l'usimbwi atuluwanyaka mbuka yandi. 30 Nduku yimba, kana ewu, Kana daku, dieya nsemanela la Latuyalaka. 31 Watolongosolaka falasa ne dia lushi la ta. Keli elembielo katuyakaka uma le Latuyalaka.

22 Nsonola lukumbu l'ololo ambuleka ndjala la ekundji efula ololo, Ndu ololo ambuleka fesa la paunyi ololo. 2 Kanga ongoni la usi wula watuhumanaka; Latuyalaka kakâtungi vo tshe. 3 Kanga yewo atenaka elanyelu, atuyasheka. Keli kanga enginya atokolamelaka lokendo, atusuwaka loko. 4 Difutu dia ndjakitshakitsha la woma wa Latuyalaka Dieli: ekundji, nemo la lumu. 5 Atende la tulunga watuyalaka lu mbuka k'untu a kolo. Keli one latulamaka utema andi, atanganaka etali uma le wo. 6 Ekiya ona lu mbuka k'ololo kahumbandi ntsho. Ku lam'ayunduyala ekumanyi, ndi hangana uma loko. 7 Kanga ongoni atulelaka usi wula, Ndu esombi atuyalaka fumbi k'osondjanyi. 8 One latuneka kolo, ayuna asui. Danga dia ududu andi diayushisho. 9 Kanga su di'usimbwi ayotshokwama, Ne dia ndi atushaka usi wula ma dia nde. 10 Utshanya kanga losoko, ku lundju layukitakita, Ee, tamu la tengo yayushila. 11 One latulangaka pudipudi k'utema, Ndu leli la ngandji ka mamba l'elomo andi, atuyalaka la khum'ekanga ongoni. 12 Ashu wa Latuyalaka watulamaka kanga ewu. Keli ndi atufutanyaka aui wa kanga kolo. 13 Kanga shuwasuwa katutaka ati: Tambwe keko l'andja! Dimi layudiakema l'esese! 14 Unyo wa umuntu akana weli difuku di'ohongo. Wane watutambelaka loko, weli wononyi le Latuyalaka. 15 Akambu w'enginya watukukelekamaka l'utema wa dikenda. Keli ohehela ayuwatshanya etali uma le ndi. 16 One latengiyaka usi wula

dia nfudia ukundji andi, Kana one latushaka kanga ongoni diango, ayuyala la wula.

Welu la Diewelu

17 Uhuhe tui, ulungaki aui wa kanga yimba, Umbaki ewu kami l'utema aye. 18 Ololo we mbalama l'utema aye, La mbashiki vo tshe l'elomo aye, 19 Dia we mbekama Latuyalaka, Mbamumuketsha aui ako elo. 20 Dimi kunkufundela Alaku w'ololo la aui wa yimba, 21 Wa nketsha aui wa mete wa shikaa, La dia we nkalu aui wa mete le waku wakakundi? 22 Tohotolaki kanga wula engo ne dia ndi eli usi wula, Tusuyaki omenyi fono l'eotwelo ka ngelu, 23 Ne dia Latuyalaka ayusambula dikambu diawo, Ndu ayulanya nyumu ya waku watasuyaka. 24 Tekesanelaki la kanga kele, Tokendakendaki kame la kanga ngala, 25 Ne dia utukuyekela mbuka yandi, Ndu utukuyutadia utem'aye lu djunga. 26 Tuiyaki l'ului a wane watutshikaka alaka esadi, Kuyanga l'atei a wane watuyakimoka usungi lu abasa. 27 Naka we kema la engo ka nfuta, Ukundi ukuki untu nkohotola tangi ketamiye? 28 Tosekolaki ulelu w'edjedja, Wakatadji washo. 29 We menaka untu latutshaka ulimu andi la komba? Ndi kayemalaka la ntundu ka khumi ya dikanga, Hemala la ntundu k'antu w'anyanya.

23 Lam'adjaseye dia nde ma laka untu a wuki, Ukaneli one ludjashi la ntundu kaye. 2 Naka kanga deshi keye, Uyahimbuli wudi. 3 Tokomiyaki ma diandi dia mpe; Ne dia diango dia lukesu mbedio. 4 Tuyahenyahenyaki dia ndjala kanga ongoni, Tudjaki yimba yaye loko. 5 Lam'ayuyudja ashu aye lu ongoni, vo nshishoka. Mete mete, ongoni atuyalongoswelaka ahafu wa nfumbo, Uku atufumboka pungu utsha l'ulungu. 6 Tolekaki ma dia kanga su dia kolo, Tokomiyaki diango diandi dia mpe. 7 Uku atundukanaka yimba l'utema andi, osoku mbendi. Ndi atukutelaka ati: Uli, ono. Keli utema andi kema kame la ye. 8 We ayutuwo ukama wakayali, Ndu ayushisha aui aye w'ololo. 9 Toteketaki aui la le kanga enginya, Ne dia ndi ayonyola aui aye wa yimba. 10 Tosekolaki ulelu w'edjedja. Totoki lu dikambo dia ana wa tshiki, 11 Ne dia utshungudi awo eli kanga wulu. Ndi ayoteketa la ye dikambu diawo. 12 Udjaki utema aye lu wetshelu, Ndu atui aye lu aui wa yimba. 13 Tosekaki mpangwela ona dia mbungula; Ne dia

kuyanga we ayokomola ohehela, ndi havu. 14 Dieli la ye dia mbokomola l'ohehela, Ku we ayuhandja lumu landi uma lu Dihuli di'Edu. 15 On'ami, naka we ambuyala la yimba, Ku utem'ami ayulula l'ongenongeno. 16 Utema ami ayongenangena Lam'ayutaka elomo aye akambu w'usimbwi. 17 Utema aye tawukaki antu wa kolo kandjema. Keli ukaki Latuyalaka woma tena tshe. 18 Mete mete, ekumelu keko, Ndu elungamelu kaye huyala anyanya. 19 On'ami ulungi, uyali kanga yimba; Olombole utema aye lu mbuka k'usimbwi. 20 Tuiyaki l'ului wa anoshi a wanu, Kuyanga l'ului w'akanga wa deshi di'unatshi, 21 Ne dia umbidjoki la kanga deshi wayuyala la wula. Uyingunyingu wa djo wayolotsha untu emusu w'ahondo. 22 Uhuhe aui wa sho lakakuti, Tonyolaki nyo lam'ayandi usumbi. 23 Ukundja mete, keli tukisundjaki, Ee, ndu yimba, wetshelu la ewu. 24 Shi untu ololo ayutamanya ngenangena; La one lakuti ona leli la yimba, ayongenangena lu dikambu diandi. 25 Sho la nyo wangenengene; La one lakakuti, ayali la ongenongeno. 26 On'ami, umbisha utema aye; Ashu aye wangenanganaki lu mbuka yami. 27 Umuntu kanga luseka eli difuku di'ohongo; La umuntu akana eli eteko ka pika. 28 Ndi atuhulamaka uku opotodi, Atufudiaka akambu wa tomboki l'atei w'antu. 29 Akona atulelaka ati; Yi! yi! na? Akona atunyangaka ati: Hai! hai! na? Akona atuyalaka la tamu? Akona atukiyana? Akona atuhumoka puta uhumohumo? Akona ateloka ashu bela? 30 Wane watutshikalaka edja lu no wanu, Wane watutshokaka dia ntuyanga wanu wa losohanya. 31 Tendaki wanu lam'ewo tilili, Lam'atuwukhondokhundoka lu dikoho, Lam'atuwomenamaka dimena. 32 L'ekumelu, vo watulumataka untu uku ului, Ndu watokomaka uku kutu. 33 Ashu aye wayendaka akambu w'eyuyu, Utem'aye ayutundjaka akambu wa kolo. 34 We ayuyala uku untu letami l'atei ashi a waki, Uku one letami la shodi y'utamba a mashua. 35 We ayuta wati: Vo wakankomola, keli dimi kumpumo. Vo wakankomola wulu, ku dimi kumbuka nduku engo. Kaandi ayumemo? Dimi layuyanga wanu ako ntu.

24 Tukaki antu wa kolo kandjema, Kuyanga nkumbula ndjala kame la wo, 2 Ne dia etema awo watukanaka akambu wa ngala, La elomo awo watutaka akambu wa kolo. 3 Uma lu yimba, katukamaka luudu; Ndu uma l'ewu, katulushikimalaka.

4 Uma lu yimba, mbatululaka mvudu ya l'etei Diango tshe di'ololo la di'ushinga a wulu. 5 Kanga yimba katuyalaka la wulu, Ee, kanga ewu katukikitshaka wulu andi. 6 Oloki ta paka la ewu, Ne dia elembielo keko lam'eli ului w'andaki wa yimba. 7 Yimba yeko etali ladiku dia kanga enginya. Ndi hatufulaka unyo andi la eotwelo ka ngelu. 8 One latukanaka dia ntsha kolo, Antu watuwetaka vati: Otomboshi. 9 Kanyi ya nginyanginya yeli kolo, Ndu kanga losoko eli wononyi le antu. 10 Naka we ayokomo lu lushi la pa, Wulu aye weli tshitshe. 11 Utshunguli waku watuwukutulaka utsha lu nyoi. Ushimbeli ndu wane wayangawo ndjaka. 12 Naka nyu nyayuta nyati: Nyendi, shu kumbeya. One latedikaka etema w'antu hukana yimba lu dikambu so? One latulamaka utema aye, ndi heyi dikambu ne uka? Ndi hatufutaka untu l'untu uku etsha andi? 13 On'ami, olekaki usanga, ne dia vo weli ololo. Apopo w'usanga w'uma lu ehihi wayuyala mpe l'unyo aye. 14 Ulimbite wati: Osoku mbeli yimba l'utema aye. Naka we ambuyitana, ku we ayuyala la waho; Elungamelu kaye huyala anyanya. 15 We untu a kolo, tuhulamelaki luudu l'untu ololo, Tulanyaki edjaselu kandi. 16 Untu ololo atokokaka tena esambeli, ku ndi atunelaka ntu. Keli untu a kolo ayolembiama lu asui. 17 Tongenangenaki l'ekwelo k'utunyi aye. Tetawoki utema aye ngenangena lam'alembiamandi, 18 Ne dia Latuyalaka atukena dikambu diako, dio diatukuwusha lunyangu, Ku ndi nkadimula kele kandi uma le ndi. 19 Tuyahenyahenyaki ne dia atshi w'akambu a kolo. Tukaki antu wa kolo kandjema, 20 Ne dia untu a kolo kema la difutu. Tala di'untu a kolo diayudimala. 21 On'ami, ukaki Latuyalaka woma, ndi la khum'ekanga. Tuwahediaki vo ahendi, 22 Ne dia asui w'uma le wo wayuya shashimuya. Ayeya nimbitela elanyelu k'uma le wo vo ahendi?

23 Ndu aui ane mbeli w'asi yimba: Ndjala la shonodi l'elumbwelo kema ololo. 24 One latutelaka untu a kolo ati: Untu ololo keye; Antu watuwudjaka mananu, wedja watuwengaka diengekhu. 25 Waku watuhangwelaka, wayongenangena; La otshoko w'ololo wayuya le wo. 26 One latukaluyaka diui di'ololo, Katononanaka l'elomo. 27 Olongosole ulimu aye wa l'andja, Utshi ulimu w'ekambo kaye. Ku l'okongo diku, kuyuhiki luudu laye. 28 Tuyalaki omenyi w'anyanya, dia mpindela unyaye unungu, Tukesaki untu

l'elomo aye. 29 Tutaki wati: Dimi layûtshe la uku akandantshe. Dimi layosomboyaya untu l'untu uku etsha andi. 30 Dimi laketi l'umamu w'ekambo ka kanga nende, Ndu w'ekambo k'elua k'untu laha la yimba. 31 Ku lakenyi atende atu wambula lu ahuli tshe, Adungu wakakikumbi tshe, Ndu lukumbu l'ave lakanyuko. 32 Ku dimi lakendi tee, lakakani yimba ololo. Ku lam'akamakienyi, dimi lakose wetshelu. 33 Yema ya djo, yema y'otokokalu, Yema ya nkoma anyanya dia ndala djo, 34 Ku wula ayukukashimula uku opotodi, Ndu uhumba uku tomboki.

Edikelu k'Akambu, la Wetshe lu w'Ololo

25 Ndu tukedi tone teli ta Solomona, takasangula ekambi wa Hezekiya, khum'ekanga ka Juda. 2 Mbishe dikambu, eli lutumbu la Unyashungu, Keli mbishula dikambu, eli lutumbu la khumi ya dikanga. 3 Uku weli ulungu etali, la kete ohongo, Osoku mbeli ndu etema wa khumi ya dikanga wulu wa nimbitela. 4 Utanyisha akedi uma lu fesa, Ku utshudi ayutshula donga dia dimena la to. 5 Utanyisha antu wa kolo uma la ntundu ka khum'ekanga, Ku kiti kandi ka diulelu kayushikikala lu sambu k'ololo. 6 Tuyambiyaki la ntundu ka khum'ekanga, Tuyadjaki l'ului w'antu a waki, 7 Ndu nkutela vati: Umbeli lindu, Ambuleka dia vo nkuhuluya la ntundu k'uwandji lenaye l'ashu aye ololo. 8 Tunelaki esadi dia mama l'untu, Utukuyutewala l'ekumelu, Lam'ayukutsha unyaye sonyi. 9 Usimbuli la unyaye dikambu, Tusanyaki diui dia lu usheshe le untu ukina, 10 We utukutshama sonyi le one ladiuka, Ku lukumu la kolo kaye hushila. 11 Diui diutami shikaa lu dikambu, Dieli uku elua wa paunyi lu asangu wa fesa. 12 Uku eli ashingu wa paunyi w'atui la dengalenga dia paunyi ka lutshula, Osoku mbatuyalaka luhangu la kanga yimba lu atui w'untu latuwukelaka. 13 Uku atuyalaka lungi l'ekama la tshitshi lu nshi ya dinela, Osoku mbatuyalaka dikendji dia kolamela le wane wakutumi, Ne dia ndi atukitshakitshaka asulu w'akhumendi. 14 Uku eli wangi la lopepe laha la mvula, Osoku mbeli untu latuyasemaka la lukahu lahandatukahaka. 15 Uma l'etshelu k'untu lahuki kele esadi, katukadimulaka umbuledi tukanyi. Oteketa w'okoke watokolaka weka. 16 We ambushula usanga? Uli paka yediko yukuki la ye, Ne dia lam'ayutamanya mbuluta, utukuyutuwo. 17 Tulekaki nkuma tena efula lu luudu la unyaye, Ne dia ndi

atukukuheko, ku ndi ndjikutuna. 18 Untu latutaka akambu wa kashi dikambu dia unyandi, Eli uku uhumo, yombo ndu luhitu la sodi. 19 Mbekama untu laha la kolamelu lu nshi ya pa, Eli uku nu diambuhimba, la lukulu lamboko. 20 Uku untu latukululaka koti lu nshi ya tshitshi, La latukitaka vole lu puta, Osoku mbeli untu latimbelaka kanga lunyangu esambu. 21 Naka utunyi aye la ndjala, uwusha ma dia nde; Naka ndi la pusa, uwusha ashi wa no. 22 Ne dia we ayukitsha akalanga wa dja l'ote andi; Ku Latuyalaka ayukufuta. 23 Lopepe l'uma la ngel'a kushi latelaka mvula. Ndu lulimi la lotendo, latutungaka elundji ka kele. 24 Mbidjase lu tshuku di'ote a luudu, Ambuleka mbidjase la umuntu kanga lundju lu luudu la wuki ololo. 25 Uku eli ashi wa tshitshi le untu lambuma wudi la pusa, Osoku mbeli lukumu l'ololo l'uma lu kete y'etali. 26 Uku eli eteko kambufutana la ushimba wambulanyema, Osoku mbeli untu ololo lamboblemiana la ntundu k'untu a kolo. 27 Kema ololo nde usanga efula, Kema ololo untu ndjayangela lutumbu. 28 Untu laha la ndjakimela, Eli uku usumba wamubandjo, waha la lukumbu.

26 Uku ahasungana lungi l'ekama la tshitshi lu nshi ya tanyi, la mvula lu nshi y'owo, Osoku mbahasungana kenemo le kanga enginya. 2 Uku esole katatshu utshotsho, uku ndjedi mbatekeko, Okone mananu kambuwudja wudjadja hatshela untu nduku dikambu. 3 Ohehela ne dia falasa, la ushinga ne dia unyo wa punda, La lokodi ne dia okongo wa kanga enginya. 4 Tukuluyaki kanga enginya diui uku eli enginya kandi, Utukuyala enginya uku ndi. 5 Ukuluya kanga enginya diui uku eli enginya kandi, Ne dia ndi atukayakana ati: Kanga yimba kemi. 6 One latutumaka kanga enginya dikendji, Atuyahimbulaka ekulu, ndu atuyatungelaka elanyelu. 7 Uku atolendalendaka ekulu wa kanga ekusi, Osoku mbatuyalaka aui wa yimba l'enyoy w'akanga a dinginya. 8 Uku atudjaka untu lowoko lu yuka-ave, Osoku mbeli untu latolemiaka kanga enginya. 9 Uku atotoka tende lu lunya l'umbidjoki, Osoku mbatuyalaka aui wa yimba lu enyo w'akanga a dinginya. 10 Uku atuhumuyaka umbuki w'uta diango tshe, Osoku mbeli one latotshiyaka kanga enginya lateti kana umbidjoki l'ulimu. 11 Uku atukalulaka fo utsha lu tuwoki yato, Osoku mbatukalulaka kanga enginya utsha l'enginya kandi. 12 We atenaka untu latuyakanaka ati: Kanga yimba

kendi? Uleki nungamela le kanga enginya uleki le ndi. 13 Kanga nende atutaka ati: Tambwe keko lu mbuka, Tambwe keko lu esese! 14 Uku atukadimokadimoka lukuki la suku, Osoku mbatukadimoka kanga nende lu tangi kandi. 15 Kanga nende atudjaka lunya landi lu lukinga la ma. Keli ndi atukaka diokoko dia ledia uya l'unyo andi. 16 Kanga nende atuyakanaka kanga yimba, Luleki antu esambeli, weya nkaluya aui la yimba. 17 One latotoka lu dikambu diaha diandi, Eli uku untu latukimeka fo lu atui, 18 Uku kanga dadi latukaka difuki dia dja, Pitu, la nyoi, 19 Osoku mbeli untu latukesaka unyandi, Latutaka ati: Nkenya mbakenyasu! 20 Lam'aha kunyi, dja yatudimalaka; Ndu lam'aha kanga ushimu, tamu tatushilaka. 21 Uku atufudiaka akalanga lumbi la dja, la kunyi dja, Osoku mbatufudiaka kanga lundju tamu. 22 Aui wa kanga sedisedi weli uku ma dia mpe, Diatuhuloka k'esi utema. 23 Elomo waheta l'utema a kolo, Weli uku mbaka kambuwushingula l'akedi wa fesa. 24 Kanga luhetshu atuyafanyaka ololo l'elomo andi. Keli ndi atulamaka luhetshu l'utema andi. 25 Lam'ateketandi aui wa mpe, tetawoki, Ne dia akambu wa kolo esambeli a waki, weko l'utema andi. 26 Kuyanga ndi atukumbaka luhetshu landi la lukesu, Kolo kandi kayenama hwe la ntundu k'ului w'antu. 27 One latutshimaka difuku, ayutambela loko; Dive diayukamela one latudingitulaka. 28 Lulimi la kashi latuhetshaka wane watuluhumuyaka, Unyo w'oselo watutungaka elanyelu.

27 Tuyasemaki dia lui, Ne dia we heyi akambu wayutumbaka la lushi la lushi. 2 Ete untu ukina akutumbuli, aha unyo aye weme; Ongendangenda, aha elomo aye weme. 3 Dive dieli wutshu, ndu losenga leli wutshu. Keli ohenyohenyo wa kanga enginya mbaleka wutshu. 4 Ududu eli kanga usihi, la kele eli kanga pedu. Keli, akona ayeya memala la ntundu ka kandjema? 5 Luhangu la lu seke, Ambuleka ngandji ka l'usheshe ololo. 6 Puta y'uma le ongenyi, yatushikikeka kolamelu; Keli anonelo w'utunyi, watuyalaka lukesu. 7 Utema wakatutshi, watuhetshaka usanga. Keli le untu leli la ndjala, diango tshe di'ululu diatuyalaka mpe ketu. 8 Uku atekkekoka fudu uma lu kefu kato, Osoku mbeli untu latekekoka uma lu dihuli diandi. 9 Iso la malashi w'upumu watongenyangenyaka utema. Osoku mbatuyalaka alaku wa ngandji

w'uma le ongenyi mpe ketu. 10 Tosekaki ongenyi aye ndu ongenyi wa sho. Tutshoki laka onanyo lushi le ye la asui, Ne dia usukanyi leli lasuki la ye, ambuleka onanyo leli etali ololo. 11 On'ami, uyali kanga yimba, ongenyanga utema ami. Ku dimi layeya nkaluya diui le one latomonyolaka. 12 Kanga yewo atenaka elanyelu, atuyasheka. Keli kanga enginya atokamelaka lokendo, atusuwaka loko. 13 Ose dihondo di'one letawo nfutela ukina. Ukimeli one lambuyakimo usungi ne dia umuntu akana. 14 One latotshokolaka unyandi l'au w'ehangohango k'olomo la pindju, Dikambu so diatuyalaka uku mananu le ndi. 15 Mvula ka vwa vwa kahahimbo esadi, La umuntu kanga lundju weko pupu. 16 One lalanga mbolembohaya, alembohaya lopepe, Akimeli iso lu lunya landi. 17 Luwulu latudjaka luwulu diesa, Osoku mbatuluwanyaka untu elundji ka unyandi. 18 One latolongosolaka utamba w'elua, kayole elua uma loko; La one latulamaka khumendi, ayutumbwama. 19 Uku ateneka elundji dedi diato l'ashi, Mbateneka utema w'untu le untu. 20 Dihuli di'Edu la elanyelu hawutunduyaka saki, Ndu ashu w'untu pupu. 21 Puki keko dia ndelola fesa, khuka keko ka ntshula paunyi. Keli untu atedikamaka uma lu lutumbu landi. 22 Kuyanga we ayoto kanga enginya l'etuli, Kame la asami, Enginya kandi humo uma le ndi. 23 Ulimbelaki nyimba yaye y'ekoko, Ulamaki dungalunga diaye, 24 Ne dia ekundji hawututshikalaka pundju. Dembo dia kusu diayutshikalaka lu nonga tshe uka? 25 Adiyu wa ndesha dungalunga wambuhimbwama, ku w'omongela wambutumba, Ndu adiyu wa l'ekungu wambuhimbwama. 26 Ana w'ekoko weko, ne dia nkolotsha; Ndu mbudi yeko, ne dia nfuta ushinga w'ekamho. 27 Awele wa mbudi weko wa nkuka ma diaye la dia wa lu luudu laye, Ndu wankutsha ehumba w'ekambi aye w'amantu.

Tukedi Tutshikitanyi Aui

28 Antu wa kolo watulawoka ulawolawo. Keli antu w'ololo watuyalaka la dihunga uku tambwe. 2 Lam'atotombokoka wudja, ewandji watuyalaka efula. Keli uma le akanga w'ewu la akanga a yimba, Diulelu diatutshikalaka edja. 3 Usi wula latusuyaka chumbi, Eli uku mvula ka wulu katulanyaka mbu ya nde. 4 Wane watutunaka elembe, watolemiaka antu wa kolo. Keli wane watulamaka elembe, watudjaka la wo tamu. 5 Antu

wa kolo hawutulimbelaka elumbwelu k'ololo. Keli waku watuyangaka Latuyalaka, mbatumanaka akambu tshe fundu. 6 Usi wula latokendakendaka lu akambu w'usimbwi, Ambuleka one latunganelaka lu mbuka yandi ololo, kuyanga kanga ongoni kendi. 7 One latulamaka elembe, eli ona la yimba. Keli umbekesenedi w'akanga a lutshitu, atutshaka shi sonyi. 8 One latufudiaka ukundji andi uma lu waho w'ulimu andi, ndu uma lu waho wa lukesu, Atomotshiyaka one latukaka asi wula ketshi. 9 One latunyaka atui andi uma l'elembe, Dombelo diandi dieli wononyi. 10 One latunganyika untu l'usimbwi utsha lu mbuka ka kolo, Ndam kayutambela lu difuku diakandatshimi. Keli untu l'uluwanyi ayukita diese. 11 Kanga ongoni atuyakanaka kanga yimba. Keli usi wula leli la ewu, ayuwushula. 12 Lam'atulalaka antu w'ololo, lutumbu la wuki latuyalaka. Keli lam'atulalaka antu wa kolo la wulu, antu watushamaka. 13 One latushaka kolo yandi, hatongonaka. Keli one latushulaka ndu latosekaka kolo yandi, ayukama ketshi. 14 One latukaka Latuyalaka woma tena tshe, eli la otshoko. Keli one latukikitshaka utema andi, ayuyala lu elanyelu. 15 Uku tambwe kadikita, la uku koi ka ngala, Osoku mbeli untu a kolo latulelaka asi wula. 16 Uwandji waha la ewu atusuyaka antu. Keli one latuhetshaka okomiya, atufudiaka nshi yandi. 17 Naka untu eko la wutshu wa dikila di'untu ukina, Ndi ayali yekeko edja ndu lushi landi la nyoi. Untu tükimanyiaki. 18 One latokendakendaka lu akambu w'usimbwi, ayushimbamela. Keli one leli kolo lu mbuka yandi, ayoko esadi. 19 One lune ekambo kandi, ayuyala la ma kambi. Keli one latuyelaka antu wa kolo, ayuyala la wula. 20 Kanga kolamelu atuludiamaka l'etshoko. Keli one latusamanyaka dia ngona esadi, atuyalaka la asui. 21 Kema ololo ndjala la shonodi y'antu, Ne dia uma lu kiama ya ma mbatudiakaka untu elembe. 22 Untu lukanga okomiya, atusamanyaka dia ngona, Ku ndi heyi ati: Latuyala la wula. 23 One latuhangwelaka ukina dia mbungula, ayutana diese l'okongo diku, Ndeka one leli la lulimi l'oselo. 24 One latuvaka diango dia shi kana dia nyangu, Ku ndjuta ati: Kema kolo Eli umbekesenedi w'undanyishi. 25 Kanga utema w'utaku atutungaka lundju. Keli one latekamaka Latuyalaka, atongonaka. 26 One latekamaka utema andi hita, eli kanga enginya. Keli one latokendakendaka lu akambu a yimba, ayushimbamela.

27 One latushaka usi wula, hatuyalaka la uhumba. Keli one latudihaka ashu andi uma le wo, ayuyala la mananu efula. 28 Keli lam'atunelaka antu wa kolo la wulu, antu watushamaka. Ku lam'atuwulanemaka, antu w'ololo watufulanelaka.

29 One latuyalaka la ote wulu lam'atuwhangwelaka tena efula, Ayowediawediam shashimuya, heyi nkono. 2 Lam'atulelaka antu w'ololo, wudja watongenangenaka. Keli lam'atulelaka untu a kolo, antu watukhumaka akhumu. 3 One latulangaka yimba, atongenanyenaka shi. Keli one latekesanelaka la amantu akanga a luseka, atushishaka diango diandi. 4 Khum'ekanga atushikikeka wudja uma lu sambu k'ololo. Keli one latolombaka elambu la wulu, atulanyaka. 5 One latandulaka unyandi wandulandula, Atuwambaka otei l'ekulu. 6 Untu a kolo atambemaka djunga lu kolo kandi. Keli untu ololo atimbaka esambu, atongenangenaka. 7 Untu ololo atukanelaka asi wula. Keli untu a kolo hatulimbitelaka wuhu uku wa yimba. 8 Akanga a losoko watutshumbaka ngelu. Keli asi yimba watukitshakitshaka kele. 9 Naka kanga yimba ayama la kanga enginya, Kanga enginya ayumala wumalumala kana ayola wolola, Ku ki hayala. 10 Atomboki watuhetshaka untu l'uluwanyi; Ndu antu wa kolo watuyangaka lumu landi. 11 Kanga enginya atushulaka kele tshe keli l'utema andi. Keli kanga yimba atuyakimelaka la ki. 12 Naka umbuledi atulungaka aui wa kashi, Ekambi andi tshe watuyalaka kolo. 13 Usi wula la usuyanyi watusanganaka ka me. Keli Latuyalaka atosenyaka ashu awo. 14 Khum'ekanga katulumbuyaka asi wula la kolamelu; Kiti kandi ka diulelu kayushikikala pundju. 15 Ohehela la luhangu watushaka untu yimba. Keli ona lalahakema, atutshaka nyangu sonyi. 16 Lam'atufulanelaka antu wa kolo, kolo katuhamaka. Keli antu w'ololo wayena ekwelo kawo. 17 Uhangwelaki on'aye dia mbungula, ku ndi ayukusha ki; Ee, ndi ayongenanyenaka utema aye. 18 Lam'aha enelo ka diui dia Unyashungu, antu hawutuyakimelaka. Keli one latulamaka elembe, atongenangenaka. 19 Untu heyi mungula fumbi l'auu atu. Kuyanga ndi kuwaukaka, ndi hakitanyia. 20 We atenaka untu lahahani yimba lu aui andi? Uleki nungamela le kanga enginya uleki le ndi. 21 Untu latudiaka ukambi andi ololo uma lu nshi ya dikenda, Ukambi ako kayuyala

ukito andi. 22 Kanga kele atufudiaka lundju, La kanga ududu atutamanyaka ntsha kolo. 23 Utaku w'untu atukitshakitshaka. Keli kanga ndjakitshakitsha l'utema, atutumbwamaka. 24 One latekesanelaka la kanga uvi, atuhetshaka utema andi hita. Ndi atukaka mananu, ku hati nduku diui. 25 Woma w'untu watuwambaka djunga. Keli one latekamaka Latuyalaka, ayushimbamela. 26 Antu efula watuyangaka mpumo lukulu l'ololo le umbuledi. Keli esambwelu k'untu l'untu katuyakaka uma le Latuyalaka. 27 Untu a kolo eli wononyi le antu w'ololo; Ndu untu l'usimbwi lu mbuka kandi, eli wononyi le antu wa kolo.

Akambu Wakendaka Angura

30 Aui wa Angura on'a Jake, ya lu leke la Masa. Untu akatela Itiyele, akatela Itiyele la Ukala ati: 2 Mete, enginya kemi dia ndjala untu. Ndu latayala la yimba y'untu. 3 Dimi lateki akambu wa yimba, Kuyanga nimbitela yimba ya l'Ekila. 4 Akona akambela utsha l'ulungu, ndu lakahulo uma leko? Akona akakhuke lopepe l'anya andi? Akona akutela ashi lu dihondo diandi? Akashikike kuma ya kete na? Na lukumbu landi, na lukumbu la on'andi? Mete, we mbeyaka! 5 Aui tshe wa Unyashungu weli mete. Ndi keli engawu ka waku tshe watuyangaka eshamelu le ndi. 6 Taheki nduku diui ladiku di'au andi; Ndi atukuyukuhangwela, ku we ndjuyala kanga kashi. 7 Akambu ahendi mbamumkoloma, Tunyimakiwo, lam'ekimi la lumu: 8 Umanganya akambu wa lukesu la aui wa kashi etali. Tumbeteki usi wula kana kanga ongonyi. Umbishaki diango dia nde dieli uhumba le mi. 9 Dimi ntukuluta, ku ndjukanguna, La mumbula nti: Akona eli Latuyalaka? Kana dimi ntukuyala usi wula, ku dimi ndjuva, La nyimula lukumbu la Unyashungu ami udimuladimula. 10 Tumamanyiaka fumbi unungu le khumendi, Ndi atukukudja mananu, ku we ndjuyala la unungu. 11 Lolonga lomotshi leko, latudjaka washewo mananu, Ndu lahatolemiaka anyengewo. 12 Lolonga lomotshi leko, latuyaenaka pudipudi vame. Keli vo watediam uma lu mindu kawo. 13 Lolonga lomotshi leko, ndi ashu awo lahi li! Ndu watufumbulaka kiki. 14 Lolonga lomotshi leko, lakanga w'anya uku tombo, Ndu songo y'anyu uku tukuwa, Dia nde asi wula la mbumana uma la kete, Ndu ehumbi uma l'atei w'antu. 15 Lusundju eli la ana w'amantu ahendi, watulelaka

vati: Umbisha! Umbisha! Diango satu dieko, diahatulutaka pundju. Ee, diango nei diahatutaka vati: Ambukuka! 16 Dihuli di'Edu, utema a umuntu l'ekumba, Kete y'owo yahunduyaka ashi pusa, Ndu dja yahataka ati: Ambukuka! 17 Su di'untu latosokaka shi, Ndu diatonyolaka nkitanyia aui wa nyangu, Angwangwa wa l'ukidi wayuditundula, Ana wa pangu wayudile. 18 Akambu asatu watumambiaka, Ee, anei wahamalimbitela: 19 Mbuka katufumboka pungu l'ulungu, Ushidi w'ului ladiku dia dive, Dihuli diatetaka mashua l'atei ashi a waki, Ndu eyanelu ka pami la umuntu. 20 Osoku mbeli etshelu ka umuntu kanga luseka. Ndi atolekaka, atukitulaka unyo; Atutaka ati: Nduko kolo kutshimi. 21 Akambu asatu mbatudidimiaka kete, Ee, anei weko, wahayakuki memba 22 Fumbi, lam'ambunduyala khum'ekanga; Kanga enginya, lam'ambunduluta ma; 23 Umuntu l'epakapaka, lam'ambundutshukama; La ukambi a umuntu, lam'ambundukita kumendi a umuntu. 24 Dikendakenda nei dia tutshitshe dieko lu kete, Keli dio dieli la yimba efula: 25 Tonona kema wudja a wulu, Keli to tatumbaka diango dia nde lu nshi ya dinela. 26 Etumba weli wudja a wodu, Keli vo watutshimaka eshu awo l'asa ave. 27 Endjo kema la khum'ekanga, Keli vo watengolaka, vo tshe lukengi. 28 Lukudi latukimeka l'ekulu lam'ataladela. Lo latutanemaka lu mvudu ya waelelu ya khumi ya dikanga. 29 Diango satu dieko, diatokendakendaka ololo, Ee, diango nei dieko, diatokendakendaka dimena: 30 Tambwe, luleki nyama tshe wulu, Hatetwelaka nduku otoi uma lu mbuka. 31 Lekeka ndu wumbi a mbudi, Ndu khum'ekanga kahakuki antu mbolosha. 32 Naka utaku aye wakakusukuya lu akambu w'enginya, Ndu naka we la tukanyi ta kolo, ukuke lunya laye l'unyo, 33 Ne dia ehinelu k'awele katutungaka mateka, Ehinelu ka l'ohembe atutundjaka dikila; Ndu ehinelu ka kele katutungaka ta.

Diandu Dia Lemuele Dia Umuntu Ololo

31 Aui wa Lemuele, khum'ekanga ka la Masa, Wakawetsha nyangu ane ati: 2 On'ami lakamuti, kayumukutela na? On'ami la daka, ukundi ayumukutela na? 3 Tukimoki wulu aye le amantu, Kuyanga ditshelu diaye lu akambu watulanyaka khumi ya dikanga. 4 Hasungana dia khumi ya dikanga no wanu, We Lemuele, hasungana le khumi ya dikanga nduku yema, Kuyanga dia ewandji nyanga

dinono dia wulu! 5 Ne dia watukono, ku vo ndjuhela elembe, La nfutanya sambu k'ololo le amenyi fono. 6 Nyushaki one luyanga mvo dinono dia wulu, Ndu le one leli la lokonyo l'utema wanu. 7 Ndi ano, uheli wula andi, Ndu dia ndi tuhoki asui andi. 8 Ufululi unyo aye dia nteketela kanga lumi, La waku tshe wambukalema. 9 Ufululi unyo, usambulaki ololo, Ndu usambwelaki asi wula la amenyi fono, aha la shonodi.

10 muntu l'ololo, eya mbukundja? Ndi ndeka mboko y'akeso ushingwa wulu. 11 Utema w'umendi atekamaka le ndi. Ndi huyala la uhumba wa diango. 12 Umuntu ako atutshelaka ololo utu Lu nshi tshe ya lumu landi. 13 Ndi atuyangaka eshinga wa diosa di'ekoko la wa linene. Atukambaka l'anya andi l'ongenongo. 14 Ndi eli uku mashua w'asumbishi wa diango. Ndi atelaka mbu yandi ya nde uma l'etali. 15 Ndi atetoka la hyutshihutshi, Atushaka wa lu luudu landi ma; Atukahandjaka ekambi andi w'amantu tumu. 16 Ndi atukanaka yimba dia dihuli dia nkamba ekambo, atudisumbaka. Uma l'ekundjelu k'ulimu andi, mbatunduneka ekodi w'elua. 17 Ndi atuyashinganyaka uya, Atukikitshaka anya. 18 Ndi ateyaka l'utema andi ati: Diango tshe diatshami dia nsundja dieko ololo. Tala diandi hadiutudimalaka l'utshu. 19 Ndi atukutulaka sangu la pita yandi, Atosomeka ututi la lunya. 20 Ndi atusimbulaka lunya landi dia nkimanyia asi wula, Atukumiaka lunya landi pulu ndu le ehumbi. 21 Ndi hukela wa lu luudu landi tshitsi ka wulu woma, Ne dia vo tshe watolotshamaka ahondo wa tilili. 22 Ndi atuyatshelaka elangitshi. Ahondo andi wakatshama la eshinga w'ololo wa linene, la w'engingi. 23 Umendi atolemiamakala eotwelo ka ngelu, Lam'atundudjaseka l'atei a dihangamendi dia wudja. 24 Umuntu ako atutshaka ahondo wa linene, atasundjaka. Ndi atusundjaka usumbishi eya. 25 Ndi atolotshamaka wulu la lutumbu. Ndi atolaka dia nshi yayayi. 26 Ndi atufululaka unyo andi l'auwi wa yimba. Wetshelu wa memakana watuyalaka lu lulimi landi. 27 Ndi atukanelaka wa lu luudu; Ndi hatolekaka ma dia nende. 28 An'andi watunelaka, watutumbulaka; Ndu umendi atuwandulaka ati: 29 Ana amantu efula watutshaka ololo, Keli we, mbaleka vo tshe ololo. 30 Ololo lu ashu utu eko lukesu, la dimena dia dimba tu eko anyanya. Keli umuntu latukaka Latuyalaka woma, ayutumbwama. 31 Uwushaki diango di'uma l'ulimu Etsha andi wutumbulaki lu asuku wa ngelu.